

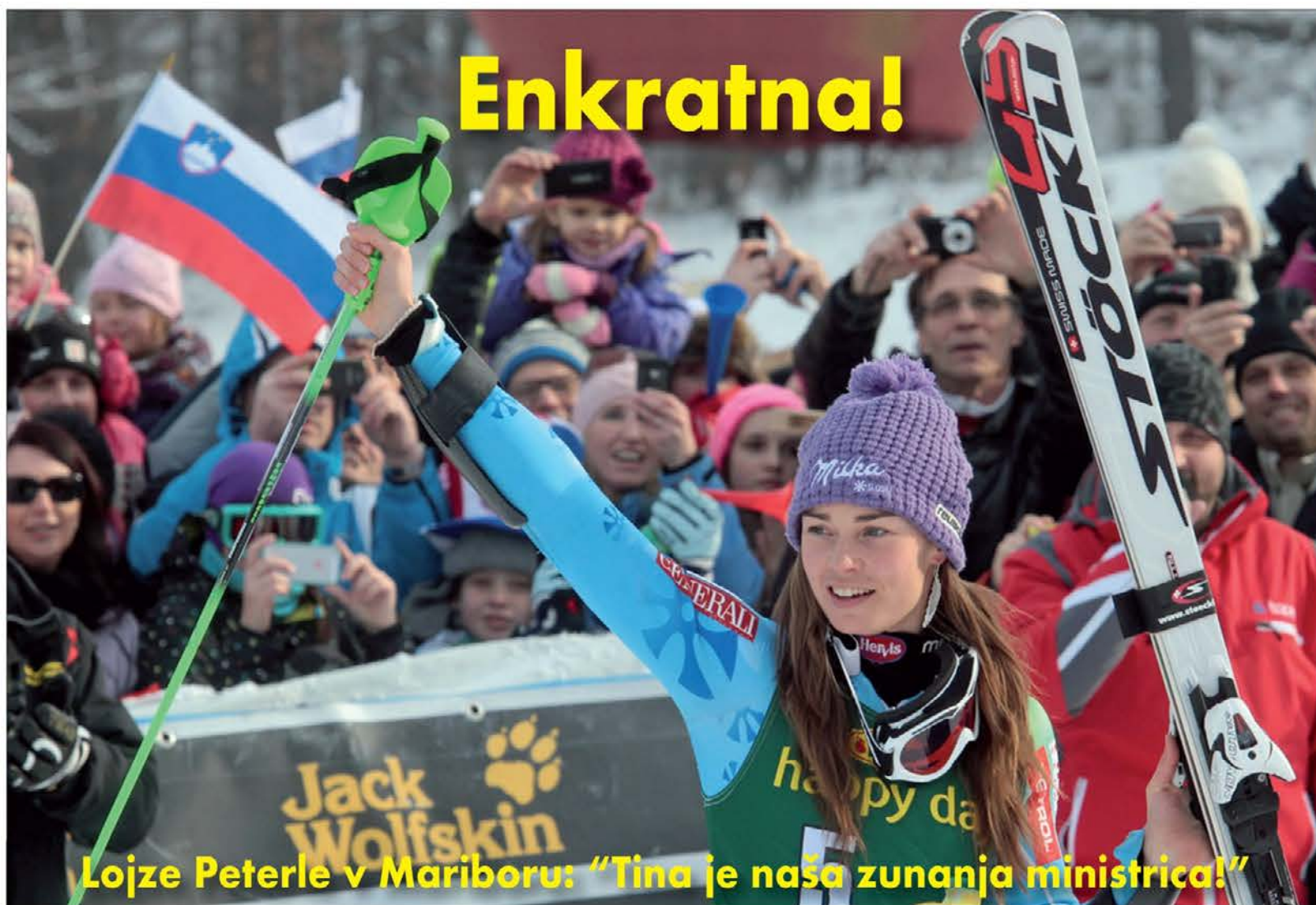
Uvodnik

Danijel Devetak

Mreža, ki pripravlja pot

Na praznik sv. Frančiška Saleškega, zavetnika vseh, ki se ukvarjajo s sredstvi družbenega obveščanja, je Benedikt XVI. objavil poslanico z naslovom "Socialna omrežja: vrata resnice in vere; novi prostori evangelizacije". V njej na poseben način poudarja vlogo t. i. digitalnih družbenih omrežij. Po zaslugi teh se razvijajo nove odprte "agore", trgi, kjer se ljudje srečujejo, javna mesta, kjer lahko vsakdo deli z drugimi informacije in mnenja, kjer - kot je dejal - "lahko nastajajo novi odnos in nove oblike skupnosti".

Na neki način gre za novo obliko pradačne potrebe po komuniciranju, saj so družbene mreže izraz notranjih potreb, ki izvirajo iz človekovega srca. Tudi tokrat, kot že v zadnjih letih, je papež pozitivno ocenil pojav, obenem pa je opozoril na odprta vprašanja in probleme, ki ob tem nastajajo. Te "mreže" lahko prispevajo k novim oblikam dialoga, "utrjujejo vezi edinstva med ljudmi in učinkovito spodbujajo skladnost človeške družine", če so le prežete s spoštovanjem, obzirom do zasebnosti, odgovornostjo in predanostjo resnici. Izmenjava informacij lahko postane prava komunikacija, povezovalje lahko prerase v prijateljstvo in utira pot občestvu. Dobri učinki pa niso sami po sebi umevni. Osebe se morajo na družbenih omrežjih truditi, da bi bile pristne, saj "ne delijo samo idej in informacij, temveč v zadnji istanci komunicirajo same sebe". Pri gradnji medosebnih odnosov in prijateljstev, pa tudi v iskanju odgovorov ter delitvi kompetenc in spoznanj je potreben tudi napor. Na poseben način so družbena omrežja pravi izziv za tiste, ki v novih oblikah in slogih komuniciranja želijo spregovoriti o resnici in vrednotah. Prenašati intelektualno oz. moralno "zahtevne" vsebine na Facebook ali Twitter namreč ni vedno lahko oz. "uspešno". Hrup pretiranih informacij z lahkoto preglašča nevsiljivi glas razuma, ki gotovo ne vzbuja toliko pozornosti kot to, kar je popularno in se izraža na mikaven način. To pa še ni zadosten razlog, da bi se ne približali svetu socialnih omrežij, je zatrdil sveti oče. Obratno: to je razlog, da smo zraven - zavestno in previdno. Facebook in Twitter "potrebujeta prizadevanja vseh tistih, ki se zavedajo vrednosti dialoga, razumnega razpravljanja, logičnega argumentiranja", potrebujeta osebe, ki se sklicujejo na najplemenitejše razsežnosti komunikacije. Poziv zato velja za vse vernike, ki jim gre za to, da bi veselo oznanilo bilo prisotno tudi v digitalnem okolju, kajti le tako lahko doseže osebe, za katere je "ta življenjski prostor pomemben", še piše Benedikt XVI., ki dodaja, kako so na spletu nadvse potrebni "umirjenost, spoštovanje in olika". Torej: bodimo prisotni na Facebooku in Twitterju, toda ne mislimo, da je komuniciranje na družbenem omrežju banalno in da zanj nista potrebni priprava in razsodnost. "Digitalni ambient ni vzporeden ali zgolj virtualen svet, temveč del vsakdanje stvarnosti številnih oseb, zlasti mlajših". Sposobnost uporabljati nove govornice ni modna muha, temveč nuja, da bi v koraku s časom mogli omogočiti "neskončnemu bogastvu evangelija", da doseže "misli in srca vseh". Pisano besedo v digitalnem svetu pogosto spremljajo podobe in zvoki, zato je ta komunikacija posebno učinkovita. "Krščanska tradicija je od nekdanj bogata z znamenji in simboli", ki so posebno močni, če so pristen in dosleden izraz vernikovih mnenj in izbir. Vsekakor, je sklenil papež, je za evangeliziranje nujen prehod od spleta do osebnega srečanja z osebo, ki išče odgovore. Družbena omrežja nikakor ne morejo nadomestiti medčloveškega srečanja iz obličja v obličje. Lahko pa mu pripravijo pot.

TRST Posvet v organizaciji Slovenske prosvete o slovenski prisotnosti v mestu

Meje mojega mesta so meje mojega duha

Teško je raznolik, večetnični družbeni, zgodovinski, politični, gospodarski, skratka raznovrsten vidik zalivskega mesta strniti v enodnevni simpozij. Glede na kakovost izsledkov izvajalcev in na podlagi udeležbe posveta *Trieste multiculturalis Sloveni tra storia, arte, letteratura - Večetnični Trst, Slovenci v zgodovini, umetnosti, književnosti*, kaže, da je Slovenski prosveti, ki je srečanje v dvorani Bazlen palače Gopcevič v samem mestnem osrčju priredila v sodelovanju s tržaško občino in Skladom Zora in Libero Polojaz ter založbo Mladika v petek, 25. januarja, to uspelo. Zapis o dogodku, ki poteka v italijanskem jeziku, velja vendarle začeti pri koncu, se pravi v povzetku osrednjih smernic, ki sta jih na srečanju predstavila glasbenik in muzikolog Fabio Nieder in urednik kulturnih strani tržaškega dnevnika *Il Piccolo* Alessandro Mezzena Lona. Njuno izvajanje je bilo zanimivo zla-

sti zato, ker sta z italijanskega vidika spregovorila o odnosu, ki ga tržaško večinsko okolje ima do slovenske narodne skupnosti in do njene kulture. Nista pa se zaustavila samo ob tem, saj sta začrtala meje in lastnosti neke širše značajске

povzeli. V njunih besedah bi zato lahko razbrali marsikateri odgovor na vprašanje, zakaj je bilo in - povejmo si odkrito - je še vzpostavljane tvornega in daljnovidnega dialoga med večinsko in slovensko komponento tako težavno.

"Tržaškimi umetnikom na glasbenem področju je primajkovala in še primanjkuje vpetost v sodobne dosežke umetniškega življenja: edina dva glasbenika-skladatelja, ki sta prekorčila izkustvene meje našega mesta in ki lahko računata na neki širši evropski kulturni razpon, sta Marij Kogoj in Pavle Merku! in tu narodnost ni diskriminanta ne v pozitivnem ne v negativnem smislu.

Trst živi namreč v svojem začaranem krogu, iz katerega ni dostopa v svet, sveta pa ne spusti vase. Dovolj je, da preberemo naslove prireditve letošnje sezone opernega gledališča Verdi, je dejal muzikolog Fabio Nieder, ki že dve desetletji živi in dela na Nemškem. V primerjavi s ponudbo opernega gledališča ima sezona Slovenskega stalnega gledališča veliko širše in z ozirom na sporočilnost sodobne

kulture izoblikovan repertoar, je bil mnenja Nieder. V tej provincialni naravnosti se po njegovem mnenju skriva podzavesten občutek nekdanje veličine Trsta, ki pa je zdavnaj zamrla. "Italijani imajo kompleks večvrednosti do Slovencev, slovenska manjšina ima kompleks manjvrednosti do Italijanov; ti pa se čutijo majvredne z ostalo Italijo. Trst je torej preprosto: mesto kompleksov!"

"Kako smo lahko sploh dopustili, da je Trst postal tak, kakršen je?" se je retorično vprašal urednik Mezzena Lona in obrazložil: "Naše mesto je zavestno zavrglo korenine svoje preteklosti, ker v novih okoliščinah ni moglo negovati izročila in bogate dediščine iz časa avstro-ogrskega cesarstva", je dejal novinar in v pojasnilo ponudil zanimiv dogodek.

Raoul Pupo, Silva Bon, Liliana Ferrari, Piero Purini, Marta Verginella, Ivo Jevnikar in Nadia Roncelli (foto IG)

omike, ki sodobnega Tržačana - ne glede na njegovo etnično izhodišče - postavlja v krivičen, podrejen odnos do kulturnih smernic italijanskih in splošneje sočasnih kulturnih tokov. Meje mojega mesta so meje mojega duha - bi lahko

Pogovor

Predsednik SSO Drago Štoka je spregovoril o kočljivih tematikah naše narodne skupnosti

3

PODPRI
NOVI
GLAS

To lahko storiš tudi s podporno naročnino, ki znaša 100 evrov.

Spomin na deset tisoč slovenskih internirancev v Trevisu V taborišču je umrlo 230 oseb, od teh 53 otrok

Nad dvesto mrtvih, od teh 53 otrok, to je obračun 14 mesecev delovanja italijanskega koncentracijskega taborišča za slovenske in hrvaške civiliste v Monigu, predmestju Trevisa. Letošnji dan spomina so v Trevisu posvetili prav koncentracijskemu taborišču na svečanosti v nekdanji cerkvi svetega Križa, nekdanje bolnišnice svetega Leonarda ali svete Marije. Sedaj je palača v posesti univerze. Ob prisotnosti krajevnih oblasti so odkrili reliefno ploščo, ki jo bodo v prihodnjih dneh postavili pod arkade obsežnega poslopja na trgu Della Dogana. Pretresljiv relief

je toliko bolj pomemben, če je sad notranjega natečaja bližnje višje umetnostne šole. Mladi so pripravili veliko maket, med katerimi so izbrali najbolj ekspresionistično, ki posreduje obup razgaljenih odraslih in otrok. In ob izteku svečanosti je Vera Cimprič, ki je kot sedemletni otrok okusila taboriščno usodo v Monigu, izrazila še pred branjem pripravljene besede - veliko radost ob močnejši dogodka, ki so ga pripravili v Trevisu. V zvezi z reliefom pa je podčrtala, kako je mlada študentka zadela bistro takratne zbežanosti otroka interniranca. Prizadela jo je bila prav najbolj nagost, golota. Ko je naenkrat, nevajena, bila prisiljena gledati goloto svojcev in tudi, kako je skušala to na vse načine premostiti. V svojem nastopu je ob hvalečnosti za dragoceni spomin poudarila, da ne čuti nobenega sovraštva, ter se zavzela za nadaljevanje in krepitev sožitja in prijateljstva ter spoznavanja. Študentje znanstvenega liceja Leonardo da Vinci so poskrbeli za odlični video o taborišču z bogatim zgodovinskim orisom

in dinamičnim pristopom. Primerno bi ga bilo predvajati v Narodnem domu skupno s posnetkom o ostalih maketah za relief in delovnim postopkom. Osnova vsemu je bila tamkajšnja zgodovinarka Francesca Mene-

vojaške oblasti sta nastopila generalna konzula Slovenije in Hrvaške v Trstu, Dimitrij Rupel in Nevenka Grdinič, pa tudi zgodovinarka Metka Gombač. Svečanost se je sklenila popoldne v nekdanji cerkvi sv. Katarine, se-

ghetti, ki je že lani poskrbela za izid knjige *Onstran zidu* v okviru delovanja tamkajšnjega Inštituta za preučevanje zgodovine odporne in sodobne družbe. V svojem posegu, potem ko so drugi poudarili, kako so prikrivali ta del zgodovine, je naštel tudi več pravičnih, ki se niso

dežu muzeja, s koncertom orkestra Domenico Visentin. Dirigent orkestra Antonio Chiamparini je na osnovi skladb Juvanca in Mirka za konec izvajal svojo, naslovljeno prav Monigo. Tudi pri tem, ne samo pri organizaciji in predstavitvi slovenskih gostov, je imel vodilno vlogo Ivo Jevnikar, ki je skladbe posredoval, sicer na njegovo željo, dirigentu. Slovenske goste je dopoldne sprejel v vojašnici Cadorin, ki je še aktivna, tamkajšnji poveljnik, ki je nato tudi nastopil na zasedanju. Gostom je v spomin na zgodovinski dan daroval odtis taboriščne

dežu muzeja, s koncertom orkestra Domenico Visentin. Dirigent orkestra Antonio Chiamparini je na osnovi skladb Juvanca in Mirka za konec izvajal svojo, naslovljeno prav Monigo. Tudi pri tem, ne samo pri organizaciji in predstavitvi slovenskih gostov, je imel vodilno vlogo Ivo Jevnikar, ki je skladbe posredoval, sicer na njegovo željo, dirigentu. Slovenske goste je dopoldne sprejel v vojašnici Cadorin, ki je še aktivna, tamkajšnji poveljnik, ki je nato tudi nastopil na zasedanju. Gostom je v spomin na zgodovinski dan daroval odtis taboriščne

obotavljali pomagati nesrečnejšem. Omenila je dva zdravnika v bolnišnici, eden je tudi pisno protestiral pri Robottiju. Večina internirancev je umrlo v bolnišnici, tu pa se je tudi rodilo 42 otrok. Ob skrbi zdravstvenega osebja ni bilo prepodpornih ali porodnih smrtnih primerov. Poleg predstavnikov civilnih in

rišča. Ivo Jevnikar je mapo sprejel tudi kot sin enega izmed tisočerihih političnih beguncev iz Slovenije, ki so bili v Monigu leta 1945...

V Trevisu je bila tudi skupina dijakov novomeške gimnazije, saj so bili v Monigu internirani tudi njihovi predniki.

M. O.

Kaj pomeni za manjšino znižanje deželnih svetnikov? Znižanje ravni demokracije in manjšinske zaščite!

Slovenska skupnost, zbirna stranka Slovencev v Italiji, obžaluje, da je italijanski parlament dokončno izglasoval znižanje števila svetnikov v Deželni svet FJK. Ustavna sprememba, ki zadeva glavno demokratično javno ustanovo v FJK, je bila odobrena brez upoštevanja prisotnosti narodnih manjšin ter potrebe po njihovem ustreznem zastopstvu in ne da bi bilo obravnavano vprašanje zaščite slovenske manjšine na ozemlju FJK. Še posebno nerodnost pa predstavlja dejstvo, da je bilo to narejeno teden dni pred praznovanjem 50. obletnice posebnega deželnega statuta za FJK in so parlamentarni poslanci skoraj vseh strank iz FJK ponosni na tako, s pravnega vidika, zelo

sporno dejanje. To pa je še toliko bolj žalostno in nedosledno dejanje, če ugotovimo, da se italijanski parlament, kljub krizi in apelom na znižanje stroškov politike, ni niti minimalno prilagodil ter ostal pri svoji predstavniki zasedbi, ki šteje skoraj tisoč članov. SSK se zahvaljuje poslancema narodnih manjšin Bruggerju in Zellerju za načelno držo in solidarnostno podporo, ki pa je bila žal premajhna, glede na skoraj sto procentno, soglasno odločitev poslanske zbornice za zmanjšanje deželnih svetnikov, v škodo slovenske manjšine. Ta ukrep, ki ga je poslanska zbornica sprejela v torek, 22. januarja, predstavlja neposredno znižanje ravni naše zaščite in se bo ned-

omno poznalo že na bližnjih deželnih volitvah, ko tvegamo, da bo le SSK imela konkretne možnosti za potrditev svojega svetnika v Deželni svet FJK. Za ostale stranke, in še posebno za Demokrasko stranko, znižanje deželnih svetnikov predstavlja veliko nevarnost za neizvolitev slovenskih kandidatov, upoštevati je namreč treba, da bo tržaško okrožje izgubilo eno ali dve mesti, eno manj pa bo imela tudi Gorica. Pri vsej tej žalostni politično-institucionalni zgodbi zelo presečna molekula ostalih komponent slovenske manjšine, razen Federacije leve. SSK bo zato v prihodnje napela vse sile in upravičeno pričakuje podporo volivcev in civilne družbe, da bo ponovno omogočila naši narodni skupnosti slovensko zastopnost v prihodnjem deželni svet FJK.

Deželni tajnik SSK
Damijan Terpin

SSO se ne bo neposredno vključil v volilno kampanjo SSG in ZSSDI sta stebra slovenskih ustanov v FJK

Slovensko stalno gledališče in njegovo vsestransko delovanje ter Združenje slovenskih športnih društev v Italiji in razvejen zamejski šport spadajo med glavne stebre slovenske organiziranosti v Furlaniji Julijski krajini. Zaradi tega je Izvršni odbor SSO, ki je zasedel prejšnji teden v Trstu, imel v gosteh predstavnike SSG in ZSSDI, da bi lahko odborniki po bližje spoznali sedanje stanje in načrte za prihodnost obeh organizacij.

Predsednik SSO Drago Štoka je najprej dal besedo predstavnikom SSG, predsednici Maji Lapornik in odv. Andreju Berdonu. Oba sta temeljito predstavila stanje osrednje kulturne ustanove Slovencev v FJK, odziv na letošnjo gledališko sezono ter finančno stran. Ugotovljeno je bilo, da zanimanje za gledališče raste, težave pa nastajajo na

pravnem področju, kjer je problem rednega izplačevanja finančnih prispevkov s strani javnih ustanov. Odv. Berdon je poudaril, da je SSG v skladu z zakonskimi določbami, kar se tiče proračuna, in posluje z veliko pozornostjo na stroškovno plat, ki mora odgovarjati realnim prihodkom. Zaradi neizplačanih prispevkov pa je SSG brez potrebne likvidnosti, saj jim tudi bančni zavodi ne morejo več podeljevati posojil. Po razpravi, v katero so posegli številni odborniki SSO, je predsednik Štoka naredil sintezo, pri čemer je SSG-ju zagotovil podporo SSO-ja in prizadevanje, da se preko vladnega omizja doseže zakonska obveza za pravočasno izplačevanje letnih prispevkov s točno določenimi termini za prenos sredstev. ZSSDI sta zastopala prof. Ivan Peterlin in Nadja Kralj, ki sta odbornikom Izvršnega odbora

SSO razdelila razčlenjeno, pisno predstavitev krovne organizacije slovenski športnih društev v FJK. Peterlin, ki opravlja funkcijo podpredsednika, je predstavil stanje slovenskega športa in vlogo, ki jo na tem področju opravlja krovna organizacija. Posredoval je nekaj statistik glede udeležbe, ki je množična. Sledila je predstavitev temeljnih nalog ZSSDI-ja, ki zadevajo nudenje strokovne pomoči članicam, kadrovanje, sestavljanje usmerjevalnih in programskih načrtov, vodenje stikov, finančno pomoč in publicistiko. Pri tem sta Peterlin in Kraljeva poudarila, da se ZSSDI ukvarja izrecno z mladinskimi ekipami, v katerih je temeljni pogoj delovanje v slovenskem jeziku. Predstavnik ZSSDI sta izrazila zaskrbljenost nad pogojem, ki je zapisan v razpisu Urada za Slovencev v zamejstvu, v katerem je zahteva, da se sredstva uporabljajo izključno za delovanje prejemanja. Pri tem so člani Izvršnega odbora SSO zagotovili posredovanje, da ne bo prišlo do težav. Finančna kriza je naredila svoje in je tudi pri ZSSDI prišlo do zmanjšanja prispevkov ter prisililo organizacijo v izrazito racionalizacijo stroškov. Najhujši rez je bila odpoved tiskanju vsakoletnega zbornika, ki je bil prvovrsten dokument slovenskega športnega udejstvovanja v FJK. Po odhodu gostov se je zasedanje Izvršnega odbora nadaljevalo z rednimi točkami; pred-

sednik SSO je poročal o pripravah na skupno Prešernovo proslavo, ki bo potekala 8. februarja v goriškem Kulturnem centru Lojze Bratuž. Več pozornosti pa je bilo tokrat posvečene Benečiji. Pokrajinski predsednik Giorgio Banchig je poročal o dveh osrednjih dogodkih, o 50. dnevu emigranta v Čedadu in vsakoletnem srečanju Slovencev iz Benečije in Posočja, ki je bilo letos v Kobaridu. Obe prireditvi sta bili deležni prisotnosti visokih državnih institucij, kar priča o prizadevanju za raz-

voj teh obsejnih področij, ki imajo še vrsto neizkoriščenih virov. Na srečanju med javnimi upravitelji v Kobaridu je Banchig posegel in podčrtal, da je na italijanski strani še precej dela za primerno izvajanje zaščitnih določil in poudaril nedosledno obnašanje nekaterih upraviteljev, ki so na eni strani proti, da se gorska unija nadiških občin imenuje tudi po slovensko, na drugi pa se poteguje, da bi čim več sodelovali s pošoskimi občinami pri evropskih projektih. Deželni predsednik SSO Drago Štoka se je dotaknil tudi vsedržavnih volitev, ki bodo konec februarja in za katere se je že začela volilna kampanja. Izvršni odbor je po izčrpnih diskusijah soglasno sklenil, da se SSO ne bo neposredno vključil v volilno kampanjo, za kar so pristojne druge sredine ter stranke, in bodo tako spoštovana določila statuta krovne organizacije.

Povejmo na glas

Daleč od smotrne politike

Izhajamo iz prepričanja, da je v sedanjih časih koristna in prepotrebna drugačna politika. S sedanjimi časi imamo seveda v mislih finančno in ekonomsko krizo, ki se bo v tem letu nadaljevala in lahko stopnjevala in ki je že dodobra izčrpala kupno moč večine prebivalstva. Takšne razmere so pravzaprav alarmne in pričakovali bi, da bo politika nanje ustrezno odgovorila. Z drugimi besedami: ostra in izključujoča stališča med vladajočo in opozicijsko politiko, ki imajo slej ko prej starodaven ideološki nadih, dandanes niti državni niti manjšim skupnostim ne prinašajo nič dobrega. Večina energij se namreč porablja za medsebojne konflikte in prestiž, medtem ko za skupno dobro ostaja zelo malo ali skoraj nič prostora. Odgovarjajoča politika sedanjega časa je zato nekaj drugega, v vsakem primeru dogovor vseh političnih opcij za skupno reševanje res hudih problemov, ki jim ni videti konca. In kljub temu da ljudje takšno politiko pričakujejo in vse bolj odločno zahtevajo, so politične dejavnosti v večini primerov usmerjene v stare in nekoristne spopade. Dovolj je pogledati, kaj se dogaja v Italiji in kaj v Sloveniji, pa ni težko ugotoviti, kako trdovratni so stari vzorci in kako se politika ne obnaša tako, kot si želijo ljudje, ki so jo izvolili. Montijev vstop v politično areno sicer obeta, da bo s sredinsko usmeritvijo oslabil ideološko obarvano izključujočnost leve in desnice. Toda če pomislimo malo bolje, bo navedeno izključujočnost le omilil, saj se bo moral na

koncu pridružiti eni ali drugi osrednji formaciji, upamo seveda, da levi sredini. Poleg tega pa smo morali ponovno gledati nespodobno sestavljanje volilnih list, kar nima nikakršnega programskega temelja, ampak je le prerivanje za čim boljše osebne položaje. Predvsem v tem predvolilnem obdobju ni niti besede o tem, da je po volitvah nujno sestiti skupaj, pozabiti na prepire in skupaj reševati probleme: brez tega se bodo ceste in trgi vse pogostejše napolnjevali s protesti, ki ne bodo vedno miroljubni in kulturni. Trenutno tudi v Sloveniji še ni na vidiku tiste zavesti, ki bi mogla in hotela uresničiti nujno skupnega in kar najhitrejšega političnega dogovora. V dnevi vladne krize posamezne stranke sicer izpostavljajo potrebo, da je treba za dobro Slovenije storiti več, kot je bilo storjenega doslej, vendar le na način, da bi prevladala ta ali ona stranka, in ne tako, da je edina smotrna in koristna stvar urediti sporazum vseh strank za reševanje nemajhnih problemov. V tej luči je razveseljivo, da je stanje znotraj naše narodne skupnosti neprimerno spodbudnejše kot v Italiji in Sloveniji. Res, da nas močno bremenijo politična ločenost, toda kljub temu je bila dosežena zares visoka stopnja medsebojnega sodelovanja. Medsebojno sodelovanje velja stopnjevati in se istočasno zavedati, da je politična ločenost nenehna grožnja, ki spodkopava vse doseženo in bi jo morali nekega dne odločno odpraviti.

Janez Povše

POGOVOR Drago Štoka

“Ne smemo si zatiskati oči pred stvarnostjo naše celotne družbe!”

V sredo, 30. januarja, je v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž zasedal Deželni svet Sveta slovenskih organizacij. Na intervju smo povabili predsednika krovne organizacije Draga Štoka, da bi razčlenil nekaj ključnih tematik naše narodne skupnosti.

Predsednik SSO dr. Drago Štoka, leto 2013 bo obdobje pomembnih odločitev, ki bodo pogojevale prihodnost naše narodne skupnosti. Državne volitve bodo v rimski parlament vrstile novo politično večino in posledično vlado, ki bo referent manjšine pri porazdelitvi državnih prispevkov. Obenem bo nekaj mesecev potem volilna preizkušnja v naši deželi: tudi ta upravna enota je ključni element, ki pogojuje našo manjšinsko organiziranost. Kako vi osebno in Svet slovenskih organizacij, katerega predsedujete, gledate na omenjeni volilni preizkušnji?

Glede parlamentarnih volitev, ki bodo konec februarja, naj poudarim, da je Izvršni odbor SSO na redni seji, ki je bila v Trstu 21. januarja, po nas prizadeli razpravi sklenil, da se v skladu z določili našega statuta ne bo neposredno vključil v volilno kampanjo, ker so za to pač pristojni drugi forumi, sredine in stranke in je torej posledično prav, da smo kot civilna krovna organizacija čim bolj oddaljeni od hudega volilnega spopada, hudih polemik, ideoloških in političnih pritiskov, ki bi nam daljnovidno gledano znali ogromno škoditi v naši objektivnosti, nepristranskosti, celotni zavzetosti za našo kulturo in narodno zavest, in ne nazadnje tudi vero v načelo samostojnosti in zvestobe, ki so SSO posebej pri srcu in ki se jim pravi slovenstvo, demokratična zavest, zaupanje v neminljive vrednote krščanstva.

Leto 2012 je bilo za organiziranost naše manjšine izjemno hudo, saj so nas prizadeli finančni rezi, ki jim ni primerjave v zadnjih letih, pa tudi sedanje stanje finančnih prispevkov ni čisto nič jasno. Ali bi nam lahko podali osebno obračun preteklega obdobja?

Res je. Leto 2012 je bilo za nas, za našo organiziranost zelo hudo. Smo že v skoro petem letu hude svetovne gospodarske krize, ki se je seveda nujno dotaknila tudi naše ustaljene organiziranosti. Vsi se bojimo za naša društva, klube, organizacije, posebej za tista s stalnimi zaposlenimi v svoji sredini, a ne smemo si zatiskati oči pred stvarnostjo naše celotne družbe. Pri nas v Italiji in Sloveniji, v Evropi je mnogo družin čez dan ob zagotovljen prihodek, tovarne se zapirajo, delavci, uradniki so na cestah, mladi ne pridejo do zaposlitve, upokojenci komaj zmorejo do konca meseca. To je huda slika našega gospodarskega in socialnega stanja.

Kot odgovorni se moramo (mislil seveda na SSO) tega zavdati in ukrepati tako, da ne bodo prizadeti predvsem naši uslužbenci, ki jih je kar nekaj v naših glavnih ustanovah, pa tudi pri tem moramo biti budni, da ne bo naša normalna dejavnost kakorkoli okrnjena ali celo ukinjena. Pri tem mislim seveda na našo zborovsko dejavnost, športno angažiranost, redne in izredne kulturne pobude, dramsko dejavnost. V javnosti večkrat rad poudarjam, da smo kot narodna skupnost ena najbogatejših v svoji dejavnosti v celni Evropi, in to je res. Tega našega bogastva ne sme nihče okrniti in mi sami moramo biti pri tem zelo pazljivi.

Ali zares tvegamo, da se bodo težave glede izplačevanja prispevkov ponovile tudi v prihodnje?

To je odvisno v glavnem od tega, ali bo splošne krize konec ali bo le na koncu dolgega predora toliko zaželjena luč, kot rad poudarja predsednik italijanske vlade. Osebno te luči na koncu predora še ne vidim. Zato še vedno toplo priporočam vsem članicam SSO, da skrbno pazijo na vsak evro, ker so možni scenariji za nas ugodni, lahko pa tudi ne, zato naj se obnašajo tako kot skrben gospodar v svoji družini.

Kako pa lahko manjšina reši težave, ki so nastale zaradi zavlačevanja pri izplačilu denarnih sredstev?

Delno sem na to že odgovoril. Če temu dodam še to, da banke ne posojajo brez zakonitih obrest, se mi zdi, da sem pri tem dovolj jase. Politično gledano, moramo v Skupnem omizju pri predsedniku vlade (Rupertova komisija) tako pritisniti, da bomo čim prej mogli doseči v parlamentu temeljni popravek k obstoječemu zakonu št. 38/2001 (zaščitni zakon), ki nam bo zagotovil sistemsko ureditev izplačevanja zagotovljenih in točno določenih sredstev za našo organiziranost in točen rok pri njihovem izplačevanju. Če tega ne bomo dosegli, nam bo slaba predla. Prepričan sem, da bomo s skupnimi močmi kaj dosegli, le dobrega konstruktivnega dialoga mora biti med nami na pretek, ne pa kakih neprimernih besed obtoževanja ali napadanja, ki je med nami, žal, kar nekaj običajnega.

Obstaja še kaka stvarna možnost, da bi sredstva, ki nam jih je Italija za lansko leto še dolžna, na kak drugi način le dobili?

Za leta, ki so pred nami, tega problema ne bi smelo biti, za letos pa bo to težko. Osrednja rimska vlada je oklestila ne samo italijansko kulturno organiziranost, ampak tudi našo manjšinsko, kar bi po ustavnih načelih točno določene zaščite svojih jezikovnih manjšin ne smela storiti. A tako je. Žal, pa je pri tem znala na vse načine pomagati bankam, tudi tistim razpisnim in na robu propada, nam pa je odjedla še tiste drobtinice, ki smo jih še kako potrebni. Za leto 2014 in naslednja leta pa bodo po današnjih državnih bilancah naši prispevki zagotovljeni, vsaj upamo, da bo tako.

Ali bi nam lahko pojasnili, kakšen je ustroj in kako deluje deželna posvetovalna komisija, ki določa način izplačevanja javnih sredstev? Ali je ta organ v sedanji sestavi neobhodno potreben?

Ne deluje najbolj zadovoljivo. Tudi dejstvo, da ji dejansko ne načeljuje izvoljeni politik (deželni odbornik), ni nekaj pozitivnega. Zato je v tej komisiji, pogosto tudi brez potrebe, gorko ozračje večkrat zelo škodljivo.

Po deželnih volitvah bomo videli, kakšna bo politična slika, in se bomo morali temeljito lotiti vprašanja reformiranja te posvetovalne komisije, pri kateri ima slovenski del žal le podrejeno, to je posvetovalno nalogo. Morali bi imeti odločilno besedo in pri tem bi bilo prav, da bi se obe krovni organizaciji povsem ujemale, vsaj v temeljnih zadevah, kot sta pravičnost in enakost pri vsakoletnem razdeljevanju finančnih sredstev, ki so za nas življenjsko pomembna. Ne smemo biti pri tem politično ozki ali pa celo samim sebi škodljivi.

Zlasti v sosednji krovni organizaciji se venomer ponavlja želja po racionalizaciji manjšinske organiziranosti. Ali naša narodna skupnost zaradi omenjenih finančnih težav tvega poenotenje njenih različnih duš?

Nobenega izumetničenega poenotenja ne more biti, pa tudi take racionalizacije ne, ki bi eno krovno oškodovala, drugo pa okoristila. To ne bi bilo dejanje, uprto v našo lepo prihodnost, ampak v spore in prepire med nami. Tega zato ne sme biti.

Najprej pribijem še tole: v našo slovensko narodno skupnost prihaja letno znesek okrog devet milijonov evrov, približno pet od Italije, štiri pa od Slovenije. To je le za našo organiziranost, saj so druge naše temeljne ustanove, kot so npr. šole, radio in televizija financirane drugače, to je direktno od države oz. RAI.

Devet milijonov evrov letno (približno) pa je vsota ki bi, če bi ravnali pametno, gotovo zagotovila naš nemoten razvoj in razvoj. Le prava merila in ve-

liko razsodnosti, pa smelega pogleda vnaprej moramo imeti in ne samo žugati z nekimi prisilnimi združitvami, spajajući ali celo neprijateljskimi objemi. Želeti moramo sebi in drugim dobro in omogočiti dobro sodelovanje in srpen dialog, pa bo vsem nam veliko bolje.

Kako pa gledate na dogajanja v naši matični domovini? Političnodružbeni položaj je v Sloveniji vse prej kot jase, še posebej sedaj.

Kako lahko omenjene težave v Sloveniji učinkujejo na življenje naše narodne skupnosti?

Naša matična domovina ima velike težave, veliko je sovraštva v srcih, veliko polemik po časopisju, radiu, televiziji. S sovraštvom v srcu ne pride daleč

nihče, tudi naša matična domovina ne.

Slovenija ima šele dvajset let svobodnega in avtonomnega življenja, je torej komaj nekaj več kot polnoletna. S sovraštvom hočejo nekateri zrušiti to, kar smo si Slovenci v svoji zgodovini tako goreče želeli: svojo državo, in to od kralja Sama in Gosposvetskega polja naprej. Želim, da bi Slovenijo in vse Slovence končno le srečala pamet in da bi se zavedali, da brez dialoga, sodelovanja in strpnosti ne bodo prišli daleč. Bomo to dočkali?

Kakšen je položaj notranjega ustroja krovne organizacije SSO in kakšen je odnos njene vodstva do članic?

Kljub zaskrbljenosti zaradi objektivnih hudih gospodarsko-financijskih okoliščin v vaših posegih vedno izstopa neki globinski optimizem: od kod torej prepričan, da bo naša manjšina znala prebroditi tudi to obdobje?

Še misel za naše bralce, saj ste zvesti bralec in naročnik Novega glasa, ki se tudi nahaja v nezavidljivih fi-

nančnih težavah.

Moj optimizem ni nekaj nekritičnega. Slovenci smo doživljali hude čase, spomnim naj samo na mračna obdobja treh diktatur, ki smo jih morali prestatiti v prejšnjem stoletju. Te izredno dobro opisuje pisatelj Alojz Rebula v svojem romanu *Nokturno za Primorsko*. Kot so minili ti režimi, tako bo minilo tudi to, kar nas boli danes, kar danes ogroža našo dejavnost, našo organiziranost, naš ustvarjalčnost in delovni svet slovenske narodne skupnosti v Italiji. Tudi tu bi se rad poslužil jasnih vizij in besed Borisa Pahorja ter Rebulovega stavka, ki ga je v petdesetih letih napisal za bazoviško proslavo Stedo, ko je dejal: *S Prešernom v srcu, odprti sočloveku, odprti zgodovini. Pojdimo s tem jasnim konceptom smelo v prihodnost, ki je še vsa pred nami. Sem zvest naročnik in bralec Novega glasa tudi zaradi tega, ker skuša časopis te vrednote odločno zagovarjati, kar je naši skupnosti samo v ponos in potrditev vere v jutrišnji dan.*

Jurij Paljki

V dvorani narodnega doma v Trstu

Prvo srečanje partnerjev projekta ENRI o obnovljivih virih energije

Četrtek, 24. januarja 2013, je v mali dvorani Narodnega doma v Trstu, ul. Filzi 14, potekalo prvo srečanje partnerjev (kick-off meeting) projekta ENRI – Obnovljivi viri energije in energetsko varčevanje za tretji sektor. Projekt, ki je financiran na Programu čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija 2007-2013, spada v prvo prednostno nalogo, ki skrbi za okolje, transport in trajnostno območno integracijo.

Projekt ENRI je namenjen usmerjanju društev in ustanov neprofitnega sektorja v smotnejšo uporabo energije in v uvajanje obnovljivih energetskih virov. Problem je ekonomskega značaja, a postaja vse bolj tudi stvar etičnih izbir in odgovornosti do okolja, v katerem živimo in ki ga bomo pustili v dediščino našim potomcem. To velja tudi za neprofitne subjekte, saj so večkrat lastniki ali uporabniki večjih nepremičnin, kjer potekajo društvene, športne in druge aktivnosti, te pa terjajo veliko energetsko porabo. Več je ovir, ki zavirajo izboljšanje energetske učinkovitosti: nepoznavanje zakonskih predpisov, neosveščenost uporabnikov, neobstoje ustreznih struktur, ki bi spodbujale razvoj obnovljivih virov in smotnejšo uporabo energije. Projekt želi zato analizirati in pre-

veriti možnosti in stroške posegov za izboljšanje energetske učinkovitosti nepremičnin društev in neprofitnih ustanov. Izvedel bo analizo zakonskih predpisov in davčnih olajšav, ki so bistven pripomoček pri uveljavljanju teh infrastrukturnih posegov. Pridobljene podatke bodo partnerji

zaželeljive projektne cilje in pričakovane rezultate. Na srečanju je bil tudi umeščen vodilni organ projekta (Steering committee), ki ga sestavljajo vsi projektni partnerji: Svet slovenskih organizacij, ARES – Deželna agencija za vzdržno gradbeništvostvo, GOLEA – Lokalna energetska

preučili z namenom, da pridobijo dejansko sliko stanja na tem področju in da izoblikujejo temeljni model, ki bo služil neprofitnim organizacijam čezmejnega prostora pri uveljavljanju učinkovitejšega odnosa do energetskega varčevanja in uporabe obnovljivih energetskih virov v njihovih institucionalnih dejavnostih. Po uvodnem pozdravu dr. Draga Štoka, predsednika SSO, ki je vodilni partner projekta ENRI, je projektni vodja Ivo Corva predstavil glavne projektne smernice, posamezne delovne sklope,

agencija iz Nove Gorice, Športni in mladinski center iz Pirana, Središče Rotunda iz Kopra in Fogolar Furlan iz Trzica.

Projekt bo imel pomembne učinke na celotno čezmejno okolje, in to v skladu s trajnostnim razvojem, ki ga zasledujejo tako evropski kot tudi državni razvojni programi. Dodana vrednost projekta bo v aktiviranju sinergij, ki se bodo v začasnem partnerstvu razširile na širšo mrežo društev na omenjenem območju, kot v razvoju modela, ki bo uporaben tudi na drugih področjih.

SSk je pripravila ugovor proti elektrovodu Padriče-Žavlje

Odločno tudi proti plinskemu terminalu

Stranka Slovenska skupnost, kot znano, od vsega začetka odkrito nasprotuje gradnji plinskega terminala v Tržaškem zalivu. Zato so njeni izvoljeni predstavniki na občinski, pokrajinski in deželni ravni nastopili z vrsto pobud tudi v sodelovanju s koalicijskimi strankami. Proti plinskemu terminalu so se izrekle vse krajevne javne uprave, medtem ko ima Dežela za zdaj precej dvoumna stališča, na kar je Slovenska skupnost tudi jasno opozorila. Slovenska stranka je skupaj z drugimi tudi pozvala Slovenijo, naj odločno zago-

varja stališče proti plinskemu terminalu, ki bi imel trajno kvarne učinke daleč preko meja italijanske države. Proti plinskemu terminalu se je izrekla tudi pristaniška oblast in še povsem jasno, kakšna bo usmeritev rimske vlade. Plinski terminal je po mnenju Slovenske skupnosti v popolnem nasprotju z gospodarskimi in družbenimi interesi Trsta in njegovega zaledja. Zato je treba, da mesto v celoti budno spremlja postopek, ki kljub vsemu nasprotovanju še vedno niha med zagovorniki uredništvu in njenimi nasprot-

niki. V soboto je zapadel rok za vložitev ugovorov zasebnikov, občanov in podjetij, ki bi jih gradnja novega elektrovida med Padričami in Žavljami neposredno oškodovala. Ta naj bi služil za električno napajanje plinskega terminala, dejansko pa za zdaj gre svojo avtonomno pot. Stranka SSK je že pred časom pripravila osnutek ugovora, ki so ga lastniki parcel tudi že izkoristili. Ugovor sloni na dejstvu, da postopki potekajo v nasprotju z določili 21. člena zaščitnega zakona, pa tudi, da neopravičeno in trajno prizadenejo gospodarske interese lastnikov zainteresiranih zemljišč. Osnutek ugovora je na voljo na spletnem naslovu SSK www.slovenskaskupnost.org.

Na godovni dan sv. Frančiška Saleškega

Nadškof Stres se je srečal s katoliškimi novinarji

Ljubljski nadškof metropolit msgr. dr. Anton Stres se je v četrtek, 24. januarja 2013, ob godu sv. Frančiška Saleškega, srečal z več kot 50 katoliškimi novinarji in drugimi sodelavci v medijih. Srečanje se je ob 11.00 začelo s sv. mašo v kapeli na Teološki fakulteti v Ljubljani. Somaševanje je vodil nadškof Stres, pridigal pa je murskosoboški škof msgr. dr. Peter Štumpf. Škof Štumpf je v pridigi predstavil življenje sv. Frančiška Saleškega in zgodovinske ter družbene okoliščine, ki so zaznamovale njegovo pastoralno delo. Poudaril je potrebo po preseganju "delitev ljudi na naše in one tam, ki jih je treba onemogočiti,

kajti to pomeni samomor družbe. Nihče se ne trka na prsi, nihče ne prevzema odgovornosti".

Sledilo je predavanje nadškofa Antona Stresa o bistvenih podarkih krovnega dokumenta za slovenski pastoralni načrt z naslovom *Pridite in pogledite (PIP)*. Na poti vere ločimo tri stopnje:

prva je povezana s tradicionalnim načinom verovanja in je osnovana na tem, kar slišimo od drugih; pri drugi gre za osebno razodetje Boga posamezniku in njegov odgovor Bogu; na tretji stopnji vernik postane apostol in misijonar, kar pomeni, da o svoji verski izkušnji pričuje dru-

skem. Prednosti so zmerost v teologiji in pastoralni navezanost na katoliško tradicijo, zavzetost in marljivost pastoralnih delavcev, solidarnost in vzgoja ter iskrena vera. Slabosti so: ranjena občestvenost, nezvestoba obljubam, pomanjkanje pogoja in lastne identitete, duh

gim. Naloga vernikov je, da bi se v letu vere teh stopenj zavedali in jih tudi sami prehodili. Dokument *Pridite in pogledite* je odgovor na sekularizacijo, za katero je značilno, da javno življenje poteka mimo religioznih vrednot in izročil. Nadškof je poudarjal prednosti in slabosti, ki zaznamujejo Cerkev na Sloven-

izključevanja ter pretirana skrb za materialne dobrine. Nova evangelizacija naj bi bila odgovor na sekularizacijo kot poglobljena religioznost.

Predavatelj je v nadaljevanju naglasil tri stopnje vere, o katerih podrobneje spregovoril kardinal Joseph Ratzinger v knjigi z naslovom *Uvod v krščanstvo*: prva

je povezana s priznavanjem narnaravnega sveta; druga z vero v osebne Boga, na tretji, najvišji stopnji pa gre za to, da posameznik veruje Bogu razodetja in živi osebni odnos z njim.

Za pastoralno spreobrnjenje je potrebno upoštevati tri temeljna načela: od množičnega krščanstva k občestveni in osebni veri; od delne v celovito vero ter od poučevalne v dialoško in pričevalno govorico.

Temeljni namen slovenskega pastoralnega načrta so živa cerkevna občestva. Njihovi posamezni člani bodo z novo apostolsko gorečnostjo vabili in spremljali brate in sestre k osebni veri, k osebnemu srečanju s Kristusom kot Odrašenikom Človeka, da bi se lahko drug drugemu darovali v ljubezni. - Cilj življenja po veri je čim bolj celostno udeležanje ljube-

zen. Dokument vsebuje 5 pastoralnih izzivov: *k izvirov; poklicnost in poslanstvo; živa občestva; sočutje in pravičnost ter odpuščanje in spravo*. Ključno pri pastoralnem načrtovanju v Cerкви je dejstvo, da proces spremlja molitev. Skozi molitev se učimo razločevati in prisluškovati temu, kar od nas želi Bog.

Nadškof Stres je na koncu odgovarjal na nekatera vprašanja iz občinstva.

Papeževa poslanica ob 28. svetovnem dnevu mladih

"Pojdite in naredite vse narode za moje učence"

V mislih pa imam tudi veliko izmed vas, ki se velikodušno posvečajo misijonu Cerkvte: o tem sem doživel presenetljivo pričevanje na svetovnem dnevu mladih v Madridu, posebej ob srečanju s prostovoljci.

Danes ni malo mladih, ki globoko dvomijo o tem, da je življenje dobro in na svoji poti ne vidijo jasno. Na splošno se pred težavami sodobnega sveta mnogi sprašujejo: kaj jaz lahko storim? Luč vere razsvetljuje te-

Dragi prijatelji, to povabilo je zelo aktualno. Potujemo skozi zelo posebno obdobje zgodovine: tehnični napredek nam je ponudil doslej neznan možnosti sodelovanja med ljudmi in narodi, toda globalizacija teh odnosov bo pozitivna in bo na svetu spodbujala rast človečnosti le takrat, ko bo namesto na materializmu utemeljena na ljubezni, edini resničnosti, ki zmora napolniti vsako srce in zediniti osebo. Bog je ljubezen. Človek, ki pozabi na Boga, je brez upanja

mo, razkriva nam, da ima vsako življenje neprecenljivo vrednost, ker je sad Božje ljubezni. On ljubi tudi tiste, ki so se oddaljili od Njega ali so ga pozabili: potrpeljivo čaka, še več, daroval je svojega Sina, ki je umrl in vstal od mrtvih, da bi nas popolnoma odrešil zla. In Kristus je poslal svoje učence, da so ponesli to veselo oznanilo odrešenja in novega življenja med vsa ljudstva.

2. Postanite Kristusovi učenci
Ta misijonski klic na vas obračam še iz enega razloga: potrebujemo ga na naši osebni poti vere. Blaženi Janez Pavel II. (1978-2005) je zapisal: "Vero krepimo s tem, da jo dajemo naprej!" (Okrožnica Odrašenikovo poslanstvo, 2). Ko oznanjate evangelij, vi sami raste in se vedno globlje zakoreninjate v Kristusu, postajate zreli kristjani. Prizadevanje za misijone je ena od temeljnih razsežnosti verovanja: nismo pravi verniki, če ne evangeliziramo. Oznanjevanje evangelija ne more izhajati iz drugega kot iz veselja nad srečanjem s Kristusom in nad tem, da smo v Njem našli skalo, na kateri gradimo svoje življenje. Ko se trudite služiti drugim in jim oznanjati evangelij, takrat vaše življenje, ki je pogosto razdrobljeno med različne dejavnosti, dobi svoje središče v Gospodu; tako gradite tudi sami sebe, raste in zorite v človečnosti.

/ dalje

Spomini na dr. Vladimírja Truhlarja Knjige so zato, da se po pameti berejo

Gospod Bog poskrbi, da vedno znova kaj odkrijem. Tako je nepridriprav vlomil v mojo rezidenco. Prekucnil mi je vso pisarno, odnesel pa nič, ker, kot kaže, ni nič dobil, kar je iskal. Ob tem pa sem jaz nekaj zanimivega odkril.

Razmetali so mi knjige in za čudo sem na vrhu kupa zagledal dve knjigi, ki ju nisem odprl že 40 let. To sta Pokoncilski katoliški etos in Katolicizem v poglabitvenem procesu avtorja dr. Vladimírja Truhlarja. Do tega teologa sem imel vedno neko spoštovanje. Srečala sva se le nekajkrat ob različnih priložnostih. Največ časa sva bila skupaj po predavanju, ki so ga imeli on, dr. Grmič in prof. Rebula v nunski cerkvi v Ljubljani. Cerkev je bila nabito sedeli v nunski sprejemnici in pred odhodom mi je celo namignil, da se bo oglašil. Spominjam se, da smo tisti večer snemali in kaseto poslušali nazaj grede v avtu. Malokdo ve, da je bil dr. Truh-

lar zelo "prisoten" v Gorici. Besedo prisoten sem dal v narekovanje, to pa zato, ker tam ni bil fizično, ampak bolj umsko - znanstveno, literarno. Skoraj vse, če ne vse disertacije, ki so jih na univerzi Gregoriana v Rimu pri njem pa še pri kom drugem v tistem času zagovarjali Slovenci, je v italijanščini prevedla ga. Nada Konjedic, moja sovaščanka. Pri prevažanju teoloških terminov ji je redno pomagal g. Marjan Komjanc, dekan iz Sovodenj. Ko je bil prevod končan, sta ga oba še zadnjič prebrala, in če je bilo potrebno, tudi prekomentirala in popravila. Nekajkrat sem pri tem sodeloval tudi sam, ko so se pojavljali novi teološki pojmi, in sem prosil dr. Antona Strleta za latinski izraz. Pa še to: vse to sta oba delala za božji lon! G. Marjan Komjanc je redno temu ali onemu še kaj primagnil, kot je rekel, za rimski priboljšek. To pa je pustil pri prevajalki in tako je avtor, še ne doktorand, dobil prevod s "priboljškom". Zakaj bi se to ne ve-

delo, če se o nekaterih tako rado še vedno slabo govori?! Kot posebnost naj tudi še dodam, da so bili redki, ki so se po opravljeni disertaciji gospe zahvalili, vem pa, da se g. Marjanu Komjancu za podarjeni rimski priboljšek ni zahvalil nihče.

Sicer pa sem z dr. Vladimírjem Truhlarjem imel kar nekaj neprijetnosti. Ko sta izšli njegovi knjigi, pri Celjski Mohorjevi družbi, so trije cerkveni veljaki napisali sila negativno mnenje o njih kot tudi o njem. Beograjski nadškof dr. Turk je v svojih sporočilnih knjigi zelo obsodil. Prav tako je branje odsvetovala provincialka slovenskih Šolskih sester. V Sloveniji pa je najbolj zarohnel dr. Janez Jenko. "Pa ste zaplenili Truhlarja"? "Ne, gospod škof. Knjige so zato, da jih beremo s pametjo, je rekel g. škof Pogačnik, ko smo ga na župnijskem tečaju vprašali, kaj je s Truhlarjem". "On je tam, jaz pa sem tu in vi ste dolžni ubogati mene, ne pa njega, jaz sem vaš predstojnik!" "Razumem, go-

spod škof"! "Vi ste meni obljubili pokorščino, ne jaz vam". "Da, gospod škof, po pameti"! In sem odšel. Glede Truhlarja sva se s škofom Jenkom gledala precej časa zleti postrani, pa se je vse to z leti "zglihalo" - njega je trgala revma, mene pa potresne skrbi z obnovo stavb. Sam pa sem Truhlarja še vedno bral in sem tako seznanjen z večino njegovih del, celo s tistimi pesmimi, ki so doživele nemogoč prevod v italijanskem jeziku, da pa bi mi slučajno kdaj ne prišle spet pod roko, sem jih velikodušno poklonil jezuitom za njihov arhiv ...

Ambrož Kodolja

RODIK Ob obletnici smrti

ZCPZ je počastila spomin na Ubalda Vrabca

Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta je v Rodiku obeležila obletnico smrti skladatelja, zborovodje in glasbenega pedagoga Ubalda Vrabca, ki je sklenil svojo bogato ustvarjalno pot 27. 1. 1992. Združeni zbor ZCPZ ter domači Cerkveni pevski zbor Rodik sta pod vodstvom Edija Raceta in ob spremljavi Tomaža

Simčiča sodelovala pri bogoslužju, ki ga je vodil Iztok Mozetič. Vrabčeva Tretja maša in njegove božične sakralne skladbe so lepo obogatile nedeljsko bogoslužje, ki ga sicer vsako leto na zadnjo januarsko nedeljo prirejajo njegovi pevci in prijatelji v Rodiku. Sledil je tudi obisk pokopališča, kjer so se poklonili pokojnemu sklada-

telju. Tržaški občinski svetnik Igor Švab je v imenu SSO ob grobu povedal nekaj lepih besed in se

spomnil na Vrabčev doprinos v edini slovenski stranki Slovenska skupnost. / jb

Pri salezijancih o sv. Cirilu in Metodu

Goriški salezijanci se pripravljajo na praznovanje redovnega ustanovitelja sv. Luigija Boska, ki goduje 31. januarja. Na Goriškem so prisotni več kot sto let in so že veliko naredili pri formaciji številnih rodov, piše v tiskovnem sporočilu vodja redovne skupnosti g. Vittorio Tonidandel. V četrtek bo v zavodu San Luigi v ulici Don Bosco v Gorici ob 18.30 praznična maša, ki jo bo vodil nadškof msgr. Carlo Redaelli, nato pa bo - po zakuski - ob 19.30 odprta razstava "L'Eredità di Cirillo e Metodio. Un progetto per l'Europa" - "Dediščina Cirila in Metoda. Načrt za Evropo". Uresničil jo je Centro Studium v italijanskem in slovenskem jeziku, predstavil pa jo bo prof. Paolo Orlando. Zanimanje za velika svetnika izhaja iz njune neverjetne aktualnosti in močnega sporočila bratov iz Tesalonike. Ob 1700-letnici Konstantinovega edikta bodo na odprtju prisotni konzuli iz Slovenije in Češke republike iz Milana ter druge vidne osebnosti. Na ogled bodo tudi mozaiki sv. Benedikta in sv. Cirila in Metoda, ki so si jih zamislili pri Centru Studium, izdelali pa so jih v društvu skultura 2001 v sodelovanju z mozaično šolo iz Spilimberga. Omenjene umetnine bodo postavljene na mejnem prehodu Vrtožba, kjer bodo pričale o istovetnosti in edinosti Evrope.

Ob 20.30 bo na sporedu še predstava, ki jo pripravljajo animatorji zavoda San Luigi: petje, ples, prizorčki, videoposnetki in, za najmlajše, "super TotodonBosco", pa še drugi prikazi ustvarjalnosti mladih, ki obiskujejo središče.

GORICA Redni občni zbor Skupnosti družin

Sončnica potrebuje novega zagona, novih idej in mlajših odbornikov

Skupnost družin Sončnica iz Gorice je stopila v štirinajsto leto obstoja in delovanja. Društvo ves ta čas neguje vrednote, ki so temelj družinskega življenja. Družinam, njihovim mlajšim in starejšim članom skuša omogočiti, da se srečujejo in si med seboj pomagajo. Zato je delo Sončnice zelo koristno in pomembno za celotno našo narodno skupnost na Goriškem, je v ponedeljek, 28. januarja, poudarila v svojem poročilu predsednica društva Ani Saksida na 15. rednem občnem zboru, ki je potekal v Domu Franc Močnik. In vendar se odborniki pri Sončnici sprašujejo, kako naj nadaljuje svoje poslanstvo. V minulem letu so ugotovili, da potrebujejo "novega zagona, novih idej, novih pobud"; da bi vse to uresničili, pa potrebujejo tudi nove odbornike, predvsem mlajše. Predsednica, ki vodi Sončnico že četrto leto, je napovedala, da v kratkem namerava odstopiti, čeprav ji energij in volje do dela v društvu ne manjka. Iskreno se je zahvalila odbornikom, ki so s pripomočki k temu, da so v prejšnjem letu dobro izpeljali načrtovane pobude. Prav tako se je zahvalila članom skupnosti, ki so s svojo prisotnostjo obogatili in poplačali vloženi trud ter "omogočili, da nas je družjenje obogatilo, sprostito in razvedrilo". Delovanje v letu 2012 je bilo res pestro in razvejeno: v februarju in marcu je bil niz predavanj, ki so bila "zelo dobro obiskana, saj so pritegnila velikoluštelje iz Slovenije, manj z Goriškega; kot po navadi smo pogrešali šolnike". Nato so priredili otroško in

odobrili poročila predsednice, blagajničarke in nadzornega odbora ter predebatirali marsikatero vsebino. Odborniki so nato predstavili letni program, v prvi vrsti pet predavanj, ki bodo potekali v Domu Franc Močnik v Gorici ob 20. uri in se bodo kmalu začela.

Ani Saksida

mladinsko pustovanje, spomladi so bili na izletu v Žireh in po Rupnikovi liniji. Poletno središče Srečanja in Izzivi je potekalo v sodelovanju s športnim združenjem Olympia; trajalo je kar osem tednov in je naletelo na velik odziv, zato bi ga "bilo vredno nadaljevati". Skupnost družin je avgusta lani v sodelovanju s Slovenskim pastoralnim središčem organizirala izlet na Poljsko, ki se ga je udeležilo veliko število ljudi in je tudi zelo uspešno, tako da marsikdo že sprašuje, kdaj bodo organizirali kaj podobnega. Decembra je Sončnica že tretje leto zapored priredila miklavževanje; ob tej priložnosti je skupina O'Klapa pripravila gledališko igrico, ki je s svojim močnim sporočilom nagovorilo številne gledalce. Omenjena skupina je bila lani in že predlanskim sploh zelo dejavna, saj je z lutkovno predstavo doslej

doživela kar 18 ponovitev in se udeležila tudi tekmovanja JSKD v Tolminu. Pri Sončnici so zadovoljni tudi s t. i. predavanji za utrjevanje duha, ki potekajo v sodelovanju s Kulturnim centrom Lojze Bratuž in dekanijo Štandrež. Več sodelovanja pa so pričakovali s Svetom slovenskih organizacij, je povedala Ani Saksida; lani so se namreč pogovarjali o tesnejših stikih, predvsem kar se tiče tajniškega dela, a do tega kljub dobri volji pokrajinskega predsednika žal ni prišlo. Predsednica je sklenila svoj poseg prav z vprašanjem, kako naprej. "Ali mlajše družine čutijo potrebo po podobnih pobudah, kot smo jih pripravljali do zdaj, ali si bo treba domisliti kaj novega? To je vprašanje za vse", je dejala. Navzoči so v nadaljevanju

Po vsej verjetnosti bodo tudi letos zelo uspešna, saj je organizatorjem uspelo najti pet res zanimivih strokovnjakov. **PREDAVANJA 2013** Prvo srečanje bo v petek, 22. februarja, ko bo znani dramski igralec in avtor krščanskih "komičnih" monodram Gregor Čušin predstavil *Vero levega razbojnika*. V ponedeljek, 25. februarja, bosta zakonca Vilma in Dani Siter govorila o temi *Ali najin zakon potrebuje transfuzijo?* V petek, 8. marca, bo gost Sončnice Marko Juhant, specialni pedagog in poklicni vzgojitelj za otroke z motnjami vedenja. V petek, 15. marca, bo psihologinja, psihoterapevtka in imago terapevtka Lidija Kociper govorila o temi: *Konflikt, možnost za duhovno rast zakoncev*. V petek, 22. marca, pa bo svobodni raziskovalec, pisatelj, publicist in naravovarstvenik Anton Komat predaval o temi: *Hormonski motilci, največje tveganje človeške vrste* / DD

GORICA Ob prazniku sv. Frančiška Saleškega

"Bralcem odpirajte nova obzorja in postavljajte vprašanja o resnici"

PD Vrh Sv. Mihaela

Koledovanje in Angelček miru

Na božično vigilijo so Otroci OPZ Vrh Sv. Mihaela, kot je v navadi, v družbi nekaterih vrhovskih prijateljev raznašali betlehemsko lučko miru po Vrh Sv. Mihaela. Mladim Vrhovcem in Vrhovkam so se pridružili tudi skavti Slovenske zamejske skavtske organizacije. Skupaj so korakali od hiše do hiše, zapeli kakšno božično pesem in zaželeli domačim vesel Božič in vse najlepše v bližajočem se novem letu. Povsod so otroci pričarali pravo

božično vzdušje: ko so zapuščali hiše, sta se v očeh domačinov brala mir in sreča, ki sta grela srce ravno tako kot plamen betlehemskih lučk, ki so jih otroci pustili na mizi, pred hišo ali ob jaslicah. Koledovanje seveda terja veliko energije, zato sta otroke čakala topla čaj in kosilo v Lokandi Devetak, kjer so se otroci ogreli in nabrali moči za nadaljnjo pot.

Med obhodom vasi so si otroci pazljivo ogledovali jaslice vseh domačinov, ki so želeli sodelova-

ti na natečaju *Jaslice pri nas doma*, saj so bili tudi pri letošnji iz-

praznik Sv. Družine po sv. maši. Vsi udeleženci tekmovanja so se

vedbi žiranti prav vrhovski otroci. Zmagovalca so razglasili na

tudi tokrat resnično izkazali s svojimi jaslicami: nekatere so bi-

Kratke

Višarski dnevi vabijo mlade v gorsko razkošje

Višarski dnevi bodo na vrsti takoj za "pustno sprostitevjo" – od četrta, 14., do sobote, 16. februarja – in nanje so mladi iz domovine, zamejstva in izseljenstva prav lepo povabljeni. Prvi večer bo argentinsko obarvan z gostoma Urško Makovec in predstavnikom argentinske skupnosti, drugi večer pa bodo imeli v gosteh prof. Edija Oražeta, med drugim glasbenika in skladatelja, umetniškega vodjo okteta Suha in ravnatelja Javne dvojezične ljudske šole v Celovcu. Čez dan bo mnogim že poznan program, ki se pa vedno izkaže kot edinstven: smučanje, dričanje, sprehajanje, posedanje na vabljivih ležalnikih na terasi pri sosedovih, klepetanje, skupno kuhanje, prepevanje ... Prijave: na tel. +386 (0)1 438 30 50 (v službenem času od 8.00 do 14.00) ali prek e-pošte: rafaelova.druzba@siol.net. Dobrodošli mladi v starosti od 20 - 35 let.

Gorica / Maša ob svetovnem dnevu bolnikov

Odgovorni pri pastorali za zdravje goriške nadškofije vabijo ob svetovnem dnevu bolnikov – ob obletnici prvega Marijinega prikazanja v Lurdu – k maši, ki jo bo v ponedeljek, 11. februarja, ob 15. uri daroval upokojeni nadškof msgr. Dino De Antoni v kapeli splošne bolnišnice v Gorici (Drevored Fatebenefratelli št. 34).

Sv. Ivan v Gorici / Svečnica in pepelnica

Pri sv. Ivanu v Gorici, na sedežu Slovenskega pastoralnega središča, bo v soboto, 2. februarja, na svečnico, maša tudi ob 9. uri. Ob 19. uri bo blagoslov sveč in izročitev Svetega pisma birmancem ter molitvenika prvoobhajancem kot luč in vodilo za življenje. Sodelovali bodo mladi. Po maši bo srečanje njihovih staršev. V sredo, 13. februarja, na pepelnico, bo pri sv. Ivanu maša s pepeljenjem tudi ob 9. uri. Pri maši ob 19. uri bodo s petjem in molitvami sodelovali mladi. Toplo vabljeni!

Meditacije križevega pota v Koloseju

Kot je poročal Radio Vatikan, bo meditacije za križev pot, ki ga bo na veliki petek, 29. marca, v rimskem Koloseju vodil Benedikt XVI., pripravil libanonski kardinal Bechara Boutros Rai. Papeža je k odločitvi spodbudilo njegovo apostolsko potovanje v Libanon septembra lani. S tem želi spodbuditi k moliti za Cerkev na Bližnjem vzhodu in tamkajšnje krščanske skupnosti. Meditacije bosta pod vodstvom kardinala Raia napisala dva mlada Libanonca.

S področja zakramentalne teologije P. David Bresciani je doktoriral

Pater David Bresciani DJ je 8. januarja 2013 uspešno opravil zagovor doktorske naloge s področja zakramentalne teologije. Doktoriral je na Papeškem visokošolskem zavodu sv. Anzelma v Rimu. Naslov disertacije se v prevodu glasi: "V oživiljajočem božjem spominu". Pojem *spomina pri Alexandru Schmemmannu*. Doktorska teza proučuje pojem liturgičnega spomina (*anamnesis*) v delih P. Alexandra Schmemmanna, ruskega pravoslavnega duhovnika in teologa. *Anamnesis* je liturgični evharistični pojem, ki pa vernika nagovarja v danem prostoru in času za današnji čas. P. David se je rodil v znani slovenski družini v Gorici 26. februarja 1969. V Družbo Jezusovo je vstopil leta 1990, devet let kasneje ga je goriški nadškof msgr. Bommarco po-

svetil v mašnika v cerkvi sv. Ignacija na Travniku. Teologijo je študiral v Rimu in Pari-

zu. Šest let je bil kaplan v jezuitski župniji Dravlje v Ljubljani, že sedem let pa živi in deluje v skupnosti Centra Aletti v Rimu. Vsi pri Novem glasu mu iz srca čestitamo ob pomembnem koraku!

Nika Cotič

In memoriam

V Jamljah smo se poslovili od Edota Pahorja

Velika množica sorodnikov, prijateljev in vaščanov se je v petek, 25. januarja, v Jamljah poslovila od Edota Pahorja, ki je v 79. letu starosti umrl v torek, 22., v bolnišnici v Trzinu, kamor so ga prepeljali na zadnji dan leta, ker ga je pred hišo zadela kap. Pogrebno mašo je ob somaševanju domačega župnika g. Kodelje in drugih duhovnikov daroval pokojnikov sin David, ki slušbuje na Hrvaškem. Na koro pa je pel okrepljeni jameljski cerkveni zbor, ki ga je za to priložnost pri orglah spremljal zborovodja Fantov izpod Grmade, Herman Antoni.

Pokojni Edo ni imel lahkega otroštva. Še mlad je izgubil očeta Antona, a s sestrama Milko in Anico so se ob skrbni mami Zori, rojeni Radetič iz Medje vasi, ki je dan za dnem nosila mleko v Trzin, vendar prebili skozi hude vojne in povojne čase. Ti so bili za rajnega še posebej hudi, ker ga je med pašo ranila granata, ki je padla v neposredno bližino in mu ranila gležnji. Več mesecev se je zdravil, tudi v Benetkah in Bologni, a noge mu niso rešili. Kot invalid se je nato v prvih povojnih letih izučil za krojača in je ta poklic opravljal tudi za potrebe italijanskih železnic, nato pa se je zaposlil v tržiški ladjedelnici. Delal je kot žerjavist na visokih ladjedelniških žerjavih in veljal za izredno zanesljivega in natančnega pri opravljanju tudi najbolj zahtevnih premikov težkih jeklenih plošč in drugega materiala, ki ga potrebujejo pri gradnji ladij.

Leta 1965 se je poročil z Vero Terčon iz znane Pirčve rodbine iz Slivnega in si uredil dom v Jamljah. V zakonu so se jima rodili trije otroci Marta, Magdalena in že omenjeni David. Rajni Edo Pahor – Motanov, je vse življenje zelo rad tudi skrbel za svoje trte in vrt, več let pa je redil tudi ovce, pogosto pa je pri kmečkem delu pomagal tudi svakom v Slivnem.

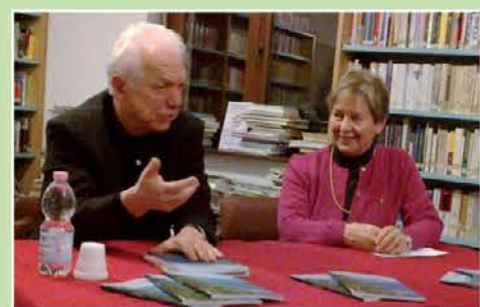
Posebno veselje je imel s petjem. Od mladih let je pel v cerkvenem pevskem zboru v Jamljah, ob vseh večjih praznikih in za priložnostne nastope pa je prepeval tudi s šempolajskim farnim zborom in prav organist tega zbora Ivo Kralj ga je pred leti prepričal, da je pristopil tudi k moškemu zboru Fantje izpod Grmade, s katerim je pod njegovim vodstvom prepeval več sezon, do nedavnega, ko se je zaradi osebnih težav umaknil. Še vedno pa je redno zahajal na vse koncerte in kulturne ter šolske prireditve, zlasti tiste, na katerih so nastopali tudi njegovi vnuki.

Grilančeva pesem Jaz sem življenje in vstajenje, ki so mu jo pri grobu v slovo zapeli Fantje izpod Grmade pod vodstvom Hermana Antoniča, govori o večnem življenju za tistega, ki zaupa v Jezusovo odrešitelsko moč. Rajni Edo Pahor je verjel in zaupal v božjo milost. Naj mu bo lahka domača, jameljska zemlja.

Družini izreka globoko občuteno sožalje tudi uredništvo in uprava Novega glasa. / V. J.

Danilo Sedmak gost v sovodenjski knjižnici

V Sovodenjski knjižnici je v torek, 21. januarja 2013, bil gost Danilo Sedmak, avtor knjige *Jadranska oaza*, ki je konec lanskega leta izšla pri Goriški Mohorjevi družbi. Knjigo, s podnaslovom *Psikoekološki pogled*, sta skupaj pripravila z ženo Floriano Stefani, ki je tudi soavtorica tega dela. Danilo Sedmak je po pozdravu županje Alenke Florenin in uvodnih besedah urednice Goriške Mohorjeve družbe Marije Češčut v prisrčnem klepetu povedal, kako in zakaj je sploh prišlo do te knjige. Z ženo sta predvsem hotela ovrednotiti

ta čudoviti obmorski pas od Barkovelj do Štivate, tj. do izliva Timave, ki nima kaj zavidati tako opevani Azurni obali, saj s svojo enkratno naravno lepoto, morjem, neprečeljeno pestrostjo bujnega rasti, trte in njenih žlahtnih vin, ki so bila znana tudi na cesarskih dvorih, oljke, pa zdravnih rastlin in drugih dišavnih, čudovitih barvnih odtenkov pa vse do živalske populacije, predvsem ptičkov in njihovega izrednega petja, enkratno vpliva na človeka, na njegovo duševno počutje in na njegov značaj. In slovenski človek, ki je tu prisoten od naselitvene dobe dalje, kljub pritiskom mesta in tuje asimilacije, je na tej zemlji, predvsem v potu svojega truda, ohranjal svojo izjemnost kot tudi odprtost in vedrino svojega značaja.

Dramska družina SKPD F. B. Sedej Števerjan

Zadnje vaje pred sobotno premiero svojevrstne kriminalke

Da je Dramska družina SKPD F. B. Sedej v Števerjanu žanrsko precej neopredeljiva, je znano vsem, ki spremljajo to ljubiteljsko gledališko skupino, v kateri sta v zadnjih letih močno opazna kakovosten preskok in želja po sodobnejših odskih postavitev. Za letošnjo premierno uprizoritev so se vrnili na svoja najljubša umetniška snovanja: na mračne kriminalne sledi, ki so tokrat še posebej zagonetne oz. kar absurden razigrane in obarvane v humorno barvo s ciničnim pridihom. Že petič jih pri novi gledališki pustolovščini spremlja Franko Žerjal, pri radijskih poslušalci znan dolgoletni član Radijskega odra in v zadnjih sezonah tudi režijski usmerjevalec mladinske goriške gledališke skupine O'Klapa. Tretje leto zapored mu ob strani z vsvo mladostno zagnanostjo in navdušenostjo stoji Jasmin Kovic, ki si je v teh letih že prisvojila mesto na sončni strani ljubiteljskega gledališkega obzorja, tudi s svojimi avtorskimi režijami v domači dramski skupini. Prav zaradi študijskih obveznosti se je približe

srečala z deli pisatelja, dramaturga, scenarista in časnikarja Achilleja Campanileja (1899 Rim – 1977 Lariano), po mnenju kritikov enega izmed največjih humoristov italijanskega Novocentja, ki je bil v svojem literarnem snovanju antikoncevencionalen in neutrudljiv iskatelj efekta. Njegovo

slogu kriminalke"; spominja namreč na angleške kriminalne zgodbe, a se prefinjeno in spretno sprevrže v mehanizme absurda, vredne velikega Ionesca. Njegovo delo bo v slovenščini krstno zaživelo prav na števerjanskem odru, kar si lahko števerjanski ljubiteljski gledališčniki ponosno štejejo v čast. V mrzlem četrtkovem večeru prejšnjega tedna smo jih obiskali na eni izmed vaj, ki mrzlično potekajo v Sedejevem domu ob skorajšnji premieri. V dvorani je bilo otipljivo ustvarjalno vrenje. Režiser Franko Žerjal je bil sicer v slogu igre nekam skrivnostno redkobeseden. Z lista, ki ga je izročil v branje, je bilo "razvidno", da se je s Campanilejem oz. z njegovo svojevrstno absurdo kriminalko *Umor v vili Roung* spopadel kot v "nočni mori", popolnoma v pisateljevem stilu. Zato bo predstava gotovo dobro stekla. Režiser Žerjal ji je pripisal sodobno sporočilno noto: kot se protagonistu ob umoru nič kaj ne

vznemirjajo, tako so tudi za nas umori, vojne, potresi in druge nesreče, ki jih skoraj vsakodnevno beleži kronika, povsem "normalne" novice, ki jih kaj kmalu pozabimo, potem ko se za nekaj časa "naslajamo ob njih". Tako se tudi v tej predstavi umor prelevi v absurdno igro iskanja morilca z nepredvidljivim zaključkom.

Boljš zgovorna je bila Jasmin Kovic, ki v predstavi podpisuje tudi zelo dognano scenografijo in grafično oblikovanje. Povedala je, da je izbrala to Campanilejevo delo, ker je edino, ki ga je mogoče prevesti v slovenščino, druga so namreč preveč vezana na besedne igre. Ta absurda kriminalka se ji je zdela primerna za števerjansko Dramsko družino. Po lanskoletni zelo uspešni uprizoritvi Vinka Möderdorferja *Limonada slovenca* niso hoteli namreč pasti v domu ob navadno komedijo". Ta pa je posebna, v njej ni nič tako, kot izgleda. Liki niso takšni, kot se nam zdijo, da so. Ker je Campanile pisal po futurističnih navodilih zelo sintetično, so v predstavo vključili del neke futuristične sinteze in songe, pesmi iz tistih časov, med temi so Petrolinijeva Maramao perche'sei morto s spremenjenim besedilom, La gelosia Tria Lescana in *Ma cos' e' questa crisi* Rodolfa De Angelisa. Besedila pesmi so prevedli Janez Beličič, Jasmin Kovic, Jan Leopoli in Franko Žerjal.

vo spretnost v pisanju sta občudovala tudi Pirandello in Montale. Ob njegovih delih se bralec lahko nasmaje ob situacijah, ki v resnici niso prav nič smešne, ali pa se mu morda zdijo zabavni povsem normalni opisi. Iz njegovega obširnega opusa, ki mu je prinesel nekaj odmevnih nagrad, je Kovičeva izbrala gledališko delo *Umor v vili Roung* (*Delitto a villa Roung*), ki ga je prevedla Marinka Počkaj. Kritiki ga ocenjujejo kot "draguljček v

vo spretnost v pisanju sta občudovala tudi Pirandello in Montale. Ob njegovih delih se bralec lahko nasmaje ob situacijah, ki v resnici niso prav nič smešne, ali pa se mu morda zdijo zabavni povsem normalni opisi. Iz njegovega obširnega opusa, ki mu je prinesel nekaj odmevnih nagrad, je Kovičeva izbrala gledališko delo *Umor v vili Roung* (*Delitto a villa Roung*), ki ga je prevedla Marinka Počkaj. Kritiki ga ocenjujejo kot "draguljček v

/str. 9 IK

Obisk v ul. Brolo ob dnevu odprtih vrat Štirje slovenski občinski svetniki v vrtcu

Včetrtek, 24. januarja, so štirje slovenski občinski svetniki - Marilka Koršič, Walter Bandelj, David Peterin in Božidar Tabaj - obiskali otroški vrtec Ringaraja v ulici Brolo v Goric. V naslednjih dneh so obiskali še ostale goriške otroške vrtce. Z jasno sliko, ki si jo bodo ustvarili o stanju v teh vzgojnih ustanovah, bodo skušali ukrepati po svojih močeh in pristojnostih. Kot je v tiskovnem sporočilu zapisala Marilka Koršič iz vrst Slovenske skupnosti, je štiri goste prejšnji četrtek prijazno sprejela učiteljica Mila Bratina, ki jim je podrobno orisala stanje in odgovarjala na vprašanja. Ker je potekal t. i. dan odprtih vrat, jih je zanimalo, kako je z vpisi. Po-

datki so spodbudni, je dejala učiteljica, svetniki pa so to lahko tudi sami ugotovili, ko so videli število staršev in malčkov, ki so si prišli ogledat vrtec. "Posledice finančne krize ali izgovori na njen račun so vidni", še piše Koršičeva. Nujne stroške, ki so povezani s higieno, morajo v vrtcu kriti s prispevki 20 evrov, ki jih starši "prostovoljno" dajo v začetku šolskega leta. Iz vsote denarja, ki pri tem preostane, lahko črpajo tudi sredstva za nakup papirja za risanje, barvic in drugega didaktičnega materiala. Svetniki so se pozanimali tudi, kako je s hrano, ki jo že nekaj let pripravljajo v občinski kuhinji, delijo pa jo prek

zadruge, ki ima v vrtcu nameščeno razdeljevalnikokuharico. Z obroki so precej zadovoljni, slabša se sicer proti koncu šolskega leta; nekaj pa bi lahko izboljšali: v zimskem času bi lahko nudili otrokom toplega čaja in ne samo mrzlo pijačo-vodo. To so svetniki tudi že zahtevali, ko je bil v občinskem svetu govor o ukinitvi kuhinje v

posameznih vrtcih. Svetniki so si ogledali še nekaj prostorov, umivalnike in stranišča, kjer so vidne razne okvare, in bi torej bili nujni popravila oz. zamenjave. Vse, kar so videli in ugotovili, so si štirje gostje zabeležili; že sedaj napovedujejo, da bodo prosili odgovorno občinsko odborico za sestanek, ko bodo sklenili krog obiskov.

FONDAZIONE Casa di Risparmio di Gorizia

KRAS 2014

MESTNA OBČINA NOVA GORICA

TEMA NATEČAJA
»ČE SE SPREMENIM JAZ, SE SPREMENIŠ TUDI TI«

Razpis je objavljen na spletnih straneh www.provincia.gorizia.it www.nova-gorica.si

Odborništvo za enake možnosti Pokrajine Gorica razpisuje v sodelovanju z Mestno občino Nova Gorica in s Fundacijo Goriške hranilnice

LITERARNI NATEČAJ GLAS ŽENSKÉ
za leto 2012/2013
na temo
»ČE SE SPREMENIM JAZ, SE SPREMENIŠ TUDI TI«
do 6. februarja 2013

Pravijo, da en sam zamah s krili danes v New Yorku lahko povzroči neurje v Pekingju čez en mesec. Ta pojav imenujemo »metulji učinek«, medtem ko pri fiziki v okviru teorije kaosa govorimo o »občutljivosti na začetne pogoje«, kar pomeni, da lahko vsaka najmanjša razlika v začetnih pogojih dolgoročno pomembno spremeni delovanje sistema. Poenostavljeno: obstajajo nevidne vezi, ki povezujejo vse pojave in vse ljudi. Torej, če se jaz spremenim, se spremenijo tudi drugi, tisti, ki so mi blizu, in tudi tisti, ki so od mene zelo oddaljeni, ne da bi se jaz tega zavedal/a ali ne da bi v to verjel/a. Posledica vsega tega pa je, da lahko vsakdo vpliva na svoje okolje v veliko večji meri, kot bi si sam mislil ali predstavljal. In da nihče ni nemočen pred dogodki, od najmanjših do največjih, nad katerimi navidezno nima nadzora.

Na natečaju lahko sodelujejo dijakinje višjih srednjih šol goriške pokrajine in srednjih šol Severne Primorske (sekcija A) ter ženske, starejše od 30 let (sekcija B).

Sekcija A: prva nagrada **500 evrov**
Sekcija B: prva nagrada **400 evrov**
in še veliko dodatnih nagrad

POKRAJINA GORICA
Služba za enake možnosti
Korzo Italija 55 – 34170 GORICA
tel. / faks 0039 0481 385300
pariopportunita@provincia.gorizia.it

Tolminski punt 1713 / Avtor Remigio Gabellini

Likovna razstava ob 300-letnici velikega Tolminskega punta

V galeriji Kulturnega doma v Gorici je na ogled do 11. februarja 2013, likovna razstava stripov Remigia Gabellinija *Tolminski punt 1713 – La rivolta dei Tolminotti nel 1713*.

Razstavna dejavnost v goriškem Kulturnem domu se je v tem letu pričela s Tolminskim puntom. Letos namreč mineva 300 let od velikega tolminskega kmečkega upora, ko je "Bandel hotel marca 1713 prisiliti Tolmince k plačilu davčnih zaostankov s tem, da je dal nekaj Tolmincev zapreti v Gorico. Tako se je 27. marca zbralo 500 Tolmincev, da bi šli v Gorico in jih osvobodili..." Kot uvod v praznično leto je Kulturni dom v Gorici v sodelovanju s Tolminskim muzejem priredil razstavo stripov Remigia Gabellinija *Tolminski punt 1713 – La rivolta dei Tolminotti 1713*.

Strip *Tolminski punt 1713* je bil v dveh nadaljevanjih prvič

objavljen v časopisu ob meji "Isonzo-Soča" v letih 1989 in 1990. Avtor stripa, ki je bil v

izvirniku napisan v italijanskem jeziku in natisnjen v črno-beli tehniki, je priznani goriški scenograf Remigio Gabellini, diplomant umetnostne šole Maks Fabiani v Gorici. Na razstavi v galeriji Kulturnega

natpisnjena barvna različica s prevodom izvirnega besedila v slovenski jezik. Ob tej prilož-

nosti so tudi predstavili barvno predelavo stripa *Tolminski punt 1713*, ki je izšla v knjižni obliki, in to v velikem formatu, s trdo vezavo ter v slovenskem in italijanskem jeziku, ki ga je v spomin na 300-letnico Tolminskega punta izdal ravno Tolminski muzej. Strip lahko zainteresirani v času razstave kupijo tudi v uradu Kulturnega doma v Gorici (tel. 0039 0481.33288).

Razstavo stripov R. Gabellinija prirejajo Kulturni dom v Gorici, Tolminski muzej, časopis ob meji "Isonzo-Soča", pod pokroviteljstvom Pokrajine Gorica, občine Tolmin in Slovenske kulturno-gospodarske zveze.

nosti so tudi predstavili barvno predelavo stripa *Tolminski punt 1713*, ki je izšla v knjižni obliki, in to v velikem formatu, s trdo vezavo ter v slovenskem in italijanskem jeziku, ki ga je v spomin na 300-letnico Tolminskega punta izdal ravno Tolminski muzej. Strip lahko zainteresirani v času razstave kupijo tudi v uradu Kulturnega doma v Gorici (tel. 0039 0481.33288).

Razstavo stripov R. Gabellinija prirejajo Kulturni dom v Gorici, Tolminski muzej, časopis ob meji "Isonzo-Soča", pod pokroviteljstvom Pokrajine Gorica, občine Tolmin in Slovenske kulturno-gospodarske zveze.

doma je na ogled deset originalnih risb, ki jih je avtor podaril Tolminskemu muzeju, poleg njih pa je razstavljena še

Obvestila

Prispevke za Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v spomin na ravnatelj prof. Silvana Kerševana lahko nakazate na bančni tekoči račun: Banca di Cividale (Via Kugy, 2, Gorica) IBAN IT 30 C 05484 12402 003 570 036 225; SWIFT CIIWIT2C. S prijavo: za SKLAD SILVANA KERŠEVANA. Informacije na tajništvo SCGV Emil Komel, tel. št. 0481 532163 ali 0481 547569.

V Kulturnem centru Lojze Bratuž bo od meseca februarja dalje potekal tečaj za premostitev tesnobe in stresa. Predvidenih je šest srečanj, v italijanskem jeziku, ki jih bo vodila dr. Alessandra Simonetti. Za informacije lahko kličete na št. tel. 389 7907657 ali pa infovikara@gmail.com.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja v soboto, 16. februarja, ob sv. Valentinu obisk okolice Gorice z ogledom zanimivosti Pevme, Oslavlja in Štmavra. V Štmavru bo za udeležence Valentinov prigrižek. Zbirališče bo ob 9. uri na parkirišču jahalne šole Remuda v Pevmi in nato odhod z lastnimi sredstvi. Vpisovanje in informacije po tel.: 0481 882183 (Dragica V.), 0481 20801 (Sonja K.), 0481 884156 (Andrej F.), 3471042156 (Rozina F.).

Spomladno in poletno potovanje z Novim glasom v letu 2013: Sardinija, 7 dni, od 22. do 28. aprila 2013 (vpisovanje do konca meseca februarja), in Gruzija, 8 dni na Kavkazu od 20. do 28. junija 2013 (vpisovanje najkasneje do konca meseca marca). Spored in vpisovanje na sedežih Novega glasa v Gorici in Trstu.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja 7-dnevni izlet v Pariz od 18. do 24. maja 2013 za ogled najpomembnejših kulturnozgodovinskih posebnosti. Vpisovanje se je začelo v januarju ob sredah od 10. do 11. ure na društvenem sedežu v Gorici na korzu Verdi 51/int. in se bo nadaljevalo do zasedbe mest na avtobusu. Na račun 300 evrov. Udeleženci morajo imeti ob vpisu veljavni dokument za tujino.

Iščem delo kot pomočnica v gosposlinstvu (likanje, čiščenje, kuhanje) ali negovalka starejših oseb. Tel. 003865-3001328. Nudim varstvo otrok na svojem domu, lokacija Miren. Starost: 0 mesecev - 5 let. Več informacij: 00386 40 700111.

Po poklicu sem ekonomist. Iščem delo kot pomoč pri pisarniških opravilih. Lahko nekaj ur dnevno, po pogodbi. Kličite na tel. 00386 40 606915.

Pomagam pri likanju in pospravljanju stanovanja. Kličite na tel. 0038641529652.

Potrebuje pomoč pri čiščenju ali likanju? Sem mlajša gospa z izkušnjami. Kličite na tel. 00386 7077505.

Gospa išče delo za likanje in

čiščenje na območju Gorice tel. 00386 31449311.

Prodajamo suha gozdna drva in ekstradeviško oljčno olje. Tel. 0481 390238 ob uri obedov.

Darovi

Za misijonarja Danila Lisjaka daruje P. A. F. v spomin na pokojnega svaka in strica Brunota Podveršiča 100 evrov.

Za slovensko Karitas - za družine v stiski: župnija Zgonik 145 evrov in župnija Šempolaj 130 evrov.

Za misijonarja Pedra Opeko: druž. Mazora 200 evrov.

Za lačne: D. A. 55 evrov.

Ob nabirki za Katoliški tisk, za Novi glas: župnija Pevma-Štmaver 155 evrov.

Čestitke

Mateji Černic, prejemnici odličja Zlati znak 2012, ki ga podeljuje Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, čestita in želi še polno uspehov in ustvarjalnih dosežkov Zveza slovenske katoliške prosvete. Iskrenim čestitkam se pridružuje tudi uredništvo Novega glasa.

Zahvala

Orieta Jarc Muzic z družino se zahvaljuje števerjanski občinski upravi ter SKPD F. B. Sedej za izraze sožalja ob izgubi drage mame Regine (Gine). Zahvala naj gre tudi pevskega zboru in vsem tistim, ki so jim stali ob strani v tem težkem trenutku.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 1.2.2013 do 7.2.2013) Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob sobotah, od 21.30 do 22.30. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored:

Petek, 1. februarja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studija 2.
Nedelja, 3. februarja (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 4. februarja (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna in zabavna glasba - Zborovski kotiček - Iz krščanskega sveta - Zanimivosti iz naših krajev - Obvestila.

Torek, 5. februarja (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 6. februarja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Družabne ptice sinice - Izbor melodij.

Četrtek, 7. februarja (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti doma in po svetu - Obvestila.

ZAHVALA

Ob tako grenki izgubi našega nepozabnega moža in očeta

DINA VRTOVCA

nam je v veliko tolažbo občuteno sožalje in množična udeležba pri pogrebnih sv. maši v stolni cerkvi.

Ganjeni se zahvaljujemo častitemu gospodu nadškofu, msgr. Dinu De Antoniju za pogrebno mašo in pristrčno homilijo v slovo.

Naša zahvala naj gre tudi somaševalcem msgr. C. Žbogarju, župnikoma g. S. Marotti in g. M. Markežiču, dekanu K. Bolčiču in msgr. Baldasu.

Vsem, ki so nam na katerikoli način izrazili sožalje, smo globoko hvaležni!

Topla zahvala naj gre tudi "mastru" H. Lavrenčiču za presretno orgelsko spremljavo ter novinarjema Novega glasa in Primorskega dnevnika, ki sta tako občuteno opisala lik našega ljubelega moža in očeta.

Žalujoci

žena Irenka, sin Marko, hčerka Maja

Starosta oljkarjev in družbenopolitični delavec Bruno Podveršiču v slovo

V briški vasi Gradno so v sredo pokopali Bruna Podveršiča, rojaka iz Števerjana. Bil je starosta briških oljkarjev, v partizanskih letih učitelj, po vojni pa vseskozi aktiven v briškem družbenopolitičnem življenju.

Rojen je bil v Števerjanu 4. februarja 1926; njegova mama je bila Helena Rožič, oče Hermenegild pa je bil več let župan števerjanske občine. Bruno je obiskoval osnovno šolo v Števerjanu in v spodnjem Cerovem, klasično gimnazijo in li-

cej pa med leti 1936 in 1944 v semenišču v Gorici in Vidmu. Vojna mu je preprečila, da bi nadaljeval študij, tako se je spomladi leta 1944 udeležil tečaja za učitelje v Višnjeviku in Brdih in postal prvi partizanski učitelj v Števerjanu, kjer je po nalogu ljudske oblasti odprl slovensko šolo. Leta 1947 se je preselil v Goriška Brda in tam poučeval v Višnjeviku in Golem Brdu. Od leta 1955 do 1969 je služboval na občini Brda. V tem času je tudi diplomiral na višji upravni šoli v Ljubljani. Od

leta 1969 do leta 1978 je vodil stanovanjsko podjetje v Novi Gorici. Leta 1990 je bil izvoljen v Zbor krajevskih skupnosti skupščine občine Nova Gorica in Zbor občin skupščine Republike Slovenije ter za delegata

Republike Slovenije v Zbor narodov in narodnosti zvezne skupščine v Beogradu. Leta 1995 je bil izvoljen za svetnika v novostanovljeni občini Brda, kjer je ostal do leta 2006. Opravljal je funkcijo podžupana in vodje komisije za čezmejno sodelovanje. Bil je pobudnik postavitve spomenika pesniku Alojzu Gradniku ter obnovitve domačije Gradnika in Zorzuta. Vseskozi je bil aktiven tudi v domačem kraju, v vaški skupnosti Višnjevnik, kot eden od ustanoviteljev in aktivnejših članov pa tudi v društvu ljubiteljev rebe in oljčnega olja.

Bruno Podveršič je bil velik ljubitelj kmečkega dela in domače briške zemlje, tako da je leta 1978 zasadil prvi oljčni nasad na svoji domačiji in se poglobil v skrivnosti oljkarstva, tudi s povezovanjem z oljkarskimi

središči v Italiji, kjer je črpal znanje in izkušnje. V naslednjih letih je odločilno pripomogel k ponovnemu razcvetu oljkarstva v Brdih, saj je spodbujal tudi druge kmete k oživljanju oljčnih nasadov, ki so jih zapustili

Republike Slovenije. Zavzemal se je za pestrost briške kulturne krajine in opozarjal na slabosti, ki jih prinaša usmerjenost v eno kmetijsko panogo. Vseskozi si je prizadeval za krepitev čezmejnih stikov, njegova daljnovidnost je bila poplačana tudi z uspešnim kandidiranjem na razpisu za koriščenje sredstev iz evropskega sklada Interreg, iz katerega so dobili denar za odprtje prve oljarne v Brdih. Bruno Podveršič je pogosto obiskoval Števerjan, tukajšnje sorodnike in prijatelje. Bil pa je tudi tesno povezan s slovensko skupnostjo v Italiji. V rojstno vas je prihajal nasmehan in dobre volje. Števerjanci, ki so z njim obiskovali šolo v času vojne in po njej, ga bodo ohranili v lepem spominu kot dobrega učitelja in poštenega očeta. Ob odprtem grobu in pred veliko množico ljudi se je prejšnje sredo v imenu občine Brda od zaslužnega rojaka poslovil podžupan Damjan Birtič.

Skupnostjo v Italiji. V rojstno vas je prihajal nasmehan in dobre volje. Števerjanci, ki so z njim obiskovali šolo v času vojne in po njej, ga bodo ohranili v lepem spominu kot dobrega učitelja in poštenega očeta. Ob odprtem grobu in pred veliko množico ljudi se je prejšnje sredo v imenu občine Brda od zaslužnega rojaka poslovil podžupan Damjan Birtič.

Saverij Rožič

Ob prejetem visokem priznanju zlati znak, ti, **MATEJA ČERNIC** s ponosom čestitam.

PD VRH SV. MIHAELA

DRAMSKA DRUŽINA F.B. SEDEJ vabi na premiero in ponovitev igre Achilleja Campanileja **UMOR V VILI ROUNG** režija: Franko Žerjal

sobota, 2. februarja, ob 20.30 in nedelja, 3. februarja, ob 17.00 dvorana župnijskega doma F.B. Sedej v Števerjanu

POD POKROVITELJSTVOM ZSKP GORICA

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ISKRIVI SMEH NA USTIH VSEH

NIZ VESELOIGER LJUBITELJSKIH ODROV

- **Torek, 5. februarja 2013, ob 20. uri**
Natečaj *Mladi oder – nagrajevanje*
nastop Mladinske gledališke skupine SKD Hrast iz Doberdoba s predstavo

DOBERDOBSKI DI(V)JAKI

TEKST IN REŽIJA JASMIN PODVERŠIČ

- **Nedelja, 17. februarja 2013, ob 17. uri**
Dramski odsek Prosvetnega društva Štandrež
Vinko Möderndorfer

ŠTIRJE LETNI ČASI

REŽIJA: JOŽE HROVAT

ISKRIVI SMEH NA USTIH VSEH

- **Nedelja, 24. februarja 2013, ob 17. uri**

Dramska družina SKPD F.B. Sedej iz Števerjana
Achille Campanile
UMOR V VILI ROUNG

REŽIJA: FRANKO ŽERJAL

VELIKA DVORANA KULTURNEGA CENTRA LOJZE BRATUŽ

Nekaj zanimivosti iz življenja velikega umetnika Slikar Zoran Mušič in Brda

Ne bom govoril o slikarstvu Zorana Mušiča. O tem je že veliko napisanega. Izredna je tudi nova knjiga *Videnja Zorana*

obzidja in obrambni stolp starega tabora je vgrajen v njihovo domačijo. Od njihove domačije je izredno lep razgled na Furlansko ravnino in

Oče in mati Zorana Mušiča sta tudi pokopana v Šmartnem. Oče Anton (Toni) je umrl leta 1959 in so ga pripeljali na pogreb v Šmartno. Mati Marija

(Mimi) - tudi upokojena učiteljica, pa je zadnja štiri leta svojega življenja preživela pri sorodnikih Obljubek v Drnovku in Brdih. Tam je leta 1971 zbolela za pljučnico in umrla in od tam je bil nato pogreb v Šmartno. V Šmartnem je slikar Zoran plačal sv. maše za očeta

Mušiča, ki jo je lani izdala Slovenska akademija znanosti in umetnosti in o njej je poročal Novi glas v zadnji številki. Zanimalo me je, v kakšnih odnosih je bil Zoran Mušič z Brdi, rojstno pokrajino njegovega očeta, učitelja Antona Mušiča. Kot prvo je treba poudariti, da je na gradu Dobrovo dragocena zbirka njegovih grafik, ki jo je postavil Goriški muzej.

V Brda se je veliki slikar pogosto vračal. Že kot otrok je hodil k babici v Šmartno. Zoran naj bi imel že v mlajših letih težave s pljuči, zato je nekoč prepešal pot od materinega doma na Kostanjevici pri Ligu, pa vse do Šmartnega. Pozneje je imel po prihodu iz Dachava leta 1945 še hušje težave s pljuči. Njegova babica v Šmartnem je bila že zgodaj vdova in je morala voditi gospodinjstvo in gospodarstvo večje kmetije. Mušičeva kmetija leži na južni strani Šmartnega, tik zraven taborskega

morje. Mušičevi so bili stara, premožna Šmartenska družina, iz katere je v preteklosti izšlo več duhovnikov. Njihova lepa domačija je v neposredni bližini župnišča in ima še vedno velik žbatafur. Ti duhovniki v 17. in 18. stoletju so bili: Lenart Mušič, ki je bil leta 1660 kaplan v Medani; Valentin Mušič, ki je umrl leta 1698, in Janez Mušič, ki je umrl leta 1729. Verjetno je bil iz tega rodu tudi Janez Krstnik Mušič, ki je bil graditelj obnovljene cerkve na Vrhovljah pri Kojsem. Mušiči so imeli grobnico - kripto v stari gotski cerkvi v Šmartnem. Jožef Mušič je bil tudi župan v Šmartnem. Na dvorišču domačije so naredili lep in velik vodnjak, ki je nekaj posebnega v Šmartnem. V Brdih je Zoran Mušič poslikal križev pot v župnijski cerkvi svetega Jurija v Gradnem.

in mater. Družina Mušič iz Šmartnega pa skrbi za njihov grob.

Po družinski tradiciji naj bi imeli na rojstnem domu Marije Mušič, r. Blažič v Kostanjevici pri Ligu v njeni mladosti gostilno in trgovino. Posebej je trgovina cvetela zaradi cvetočega tihotapljenja v času Avstrije in so mnogi tihotapci tam kupovali blago, ki so ga nosili preko Idrije v Kraljevi-

no Italijo, oziroma prodajali blago, ki so ga od tam prinašali.

Zoran Mušič in njegova žena Ida Cadorin Barbarigo pa nista hodila v

Brda samo na pogrebe. Anton Mušič - Zoranov oče je na stara leta zelo pogrešal Brda. Tudi po 14 dni ali tri tedne je pogosto prihajal na počitnice v Brda. Ko je bil v Brdih, je tudi z veseljem inštruiral mlajšega sorodnika v nemščini. Ko so šolali Zorana, so njegovi starši menda prodali tudi parcelo v Šmartnem, da so pridobili nekaj denarja. Sestrična Irena Obljubek je bila v času študija pri njih v Ljubljani. Po smrti Antona leta 1959 je njegova žena Marija (Mimi) za nekaj dni ostala pri Obljubekovih v Drnovku. Pozneje pa je živela v Drnovku od leta 1967 do 1971. Zoran jo je hodil obiskovati v Brda in ostajal pri Obljubekovih po nekaj dni. Šel je tudi na očetov dom v Šmartno in obiskoval je sorodnike.

Obljubkovi so bili sorodniki, ker se je sestra Zoranovega očeta Karolina poročila k Obljubkovim na Bregu pri Krasnem. Poročila se je s Francem Obljubkom, ki je bil župan v Kojsem in deželni poslanec v Gorici. Karolinina sestra Emilija se je poročila h Kovačevim v Šmartno, brat Leopold je ostal gospodar na domu, brat Jožef (Pepi) je bil direktor Monta v Gorici, Zoranov oče Anton (Toni) je postal učitelj, brata Franc in Alojz sta bila trgovca v Trstu, brat Neto pa se ni oženil. Zoranov oče Anton je bil torej iz premožne in podjetne briške družine. Takšne družine so se v Brdih do 2. svetovne vojne praviloma poročale med seboj. Nevesta pri Obljubekovih Marija Obljubek r. Toroš je bila večkrat na obisku pri Zoranu Mušiču v Benetkah. Tudi drugi sorodniki iz Brd so ga obiskali v Benetkah ali v Parizu. Zoran je bil zelo hvaležen, da

je bila njegova mati lahko pri Obljubekovih. Tudi po telefonu so se veliko pogovarjali in mu posredovali novice iz Slovenije oziroma Jugoslavije. Leta 1968 je Marija Obljubek v Benetke spremljala Zoranovo mamo Mimi in tam sta ostali 14 dni. Stanovali sta v hotelu in srečali sta se z vso družino Cadorin. Slikarka Ida Cadorin je imela umetniško ime Barbarigo. Mimi je v Benetkah želela biti v središču pozornosti in Zoran ji je posvetil veliko časa. Vabili so ju na kosila in z gondolo sta prišli do hiše Cadorin in po stopnicah, ki vodijo od morja, sta se v spremstvu Zorana povzpeli v gosposko hišo na drugi strani Canal grande. Vstopili so v stavbo in v pritličju je bil muzejski - spominski prostor, kjer so stali kipi njihovih aristokratskih prednikov. Ida je

pozneje to hišo prodala. Po stopnicah so odšli v osrednje prostore in v jedilnico, kjer so jih čakali člani družine Cadorin, med njimi tudi Idin brat. Bilo je veliko poklonov in komplimentov. Natakari so postregli kosilo in prisotna je bila tudi deklica, ki naj bi jo Ida posvojila.

Marija Obljubek je obiskala tudi Zoranov atelje. Ker je imela že takrat težave z zdravjem, ji je našel in plačal zdravljenje in toplicah v bližini Padove. Bil je zelo pozoren do ljudi, umirjen in radodaren. Ko je izvedel, da se župnik v Drežnici, pokojni Janez Lapanje, ukvarja z zvezdoslovjem, mu je iz Londona poslal tedaj najnovejšo knjigo o zvezdah. Tudi v župnijski cerkvi v Drežnici je Zoran Mušič slikal v mlajših letih.

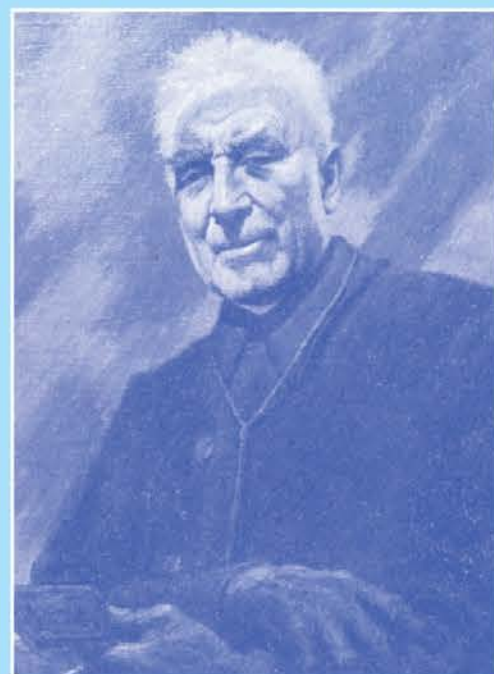
Peter Stres

Ob 150-letnici Trinkovega rojstva

Msgr. Ivan Trinko se je rodil na Trčmunu v Slovenski Benečiji leta 1863. Letos poteka torej 150-letnica njegovega rojstva.

O Trinku je bilo v zamejstvu veliko napisanega. V njegov spomin so izhajali članki, pesmi in razne publikacije, po njem so se poimenovali šole in društva. O Trinku so pisali Andrej Budal, Martin Jevnikar, Ljubka Šorli, Marijan Breclj, Tomaž Pavšič, Rado Bednarik, Joško Kragelj in Miroslav Košuta (urednik zbornika Zamejski viharnik), med Benečani pa Marino Qualizza, Viljem Černo in drugi. Spomnimo se tudi na Trinkov simpozij v Rimu (1973, zbornik izšel 1965), na društvo Ivan Trinko v Čedadu, na doprni kip v Erjavčevem drevoredu v Novi Gorici, na goriško srednjo šolo, poimenovano po njem. O Trinkovih stikih z Goriško pričajo še nekatera dejstva. Na začetku petdesetih let so se v Gorici začele priprave za gradnjo katoliškega doma. Odbor je imenoval Trinka za častnega predsednika in ga tudi naprosil,

naj napiše nekaj spodbudnih besed za katoliški glas. Trinko je med drugim napisal: "Jaz sem že star, 90 let imam, a še to bi rad dočakal, da bi videl v Gorici - naš dom. Tedaj se bom veselil z vami, kakor sem z vami žaloval zaradi krivic, ki jih je naš narod trpel in jih še trpi".

Ob 20-letnici njegove smrti je goriški katoliški glas objavil članek v dveh nadaljevanjih. Navajamo samo nekaj odlomkov: "Kot pesnik, pisatelj, filozof, znanstvenik, zgodovinar, slikar in glasbenik si Trinko prav gotovo zasluži sloves polihistorja. /... / S svojim obsežnim delom je postal glavni in najuglednejši predstavnik slovanstva na skrajnem slovenskem zahodu /... /

Z ognjevitom in prepričevalno besedo je na odgovornih mestih zagovarjal svoje ljudstvo, saj je trdno veroval, da imajo vsi narodi pravico do obstoja in razvoja".

Po osnovni šoli so ga starši poslali v nadškofijsko gimnazijo v Videm. V videmskem semenišču je mladi izobraženec dokončal bogoslovne študije in leta 1886 prejel mašniško posvečenje. Pozneje je študij še nadaljeval in postal profesor filozofije. Ob koncu 2. svetovne vojne se je upokojil. Zadnja leta svojega življenja je preživel med domačimi ljudmi, ki jim je bil vse življenje prijatelj in dobrotnik, buditelj in učitelj.

Umrli je leta 1954 v visoki starosti 91 let. Na njegovem pogrebu se je zbrala ogromna množica: preprosto ljudstvo iz beneških dolin, prijatelji in znanci, ugledne osebnosti od blizu in daleč.

Že omenjeni, leta 1974 objavljeni članek v katoliškem glasu z naslovom Ivan Trinko - slovenski polihistor, se konča z mislijo, da mali narodi ne morejo umreti ob likih duhovnih velikanov, kakršen je bil tudi Ivan Trinko, ki je učenu svetu podaril svoj razum, domačemu ljudstvu in rodni zemlji pa svoje srce.

Naj sklenem ta spominski zapis z odlomkom iz Trinkove duhovne oporoke: *Ljudstvo moje drago! Tebi sem živel. Tebe so spremljale moje skrbi in zate je tuklo moje srce. S Teboj sem delil ljube in bridke dneve in Tvoja usoda je bila moja usoda. Ljudstvo moje! Kakor boš dal, tudi v bodoče ljubi svojo zemljo in ohrani vero svojih očetov... to naj Ti bo moja oporoka in moj testament.*

L. B.

Slovenska akademija znanosti in umetnosti

Prva slovenska monografija Zorana Mušiča

Velikan Zoran Mušič je vendarle dosegel, žal ne doživel, svojo prvo slovensko monografijo. Sad zavzetosti Slovenske akademije znanosti in umetnosti s predsednikom dr. Jožetom Trontljem in skupine treh strokovnjakov z akademikom Nikom Grafenauerjem na čelu, ob srčnosti Alenke Puhar in zavzetem magistru Gojku Zupanu. Na svečani predstavitvi, v sredo, 16. januarja 2013, v veliki dvorani Akademije je spregovoril tudi odlični oblikovalec prof. Peter Skalar. Knjiga je v glavnem sad okrogle mize *Nismo poslednji* ob stoletnici umetnikovega rojstva. Monografija je lahko izšla le po štirih letih prizadevanj. Kar 52 avtorjev in izvedencev se je v počastitev slikarja Mušiča

odpovedalo honorarjem. Knjiga obsega 303 strani s 95 reprodukcijami in 36 fotografijami. Boris Pahor uvaja prispevke in pričevanja v občutenem članku *Scela predan iskanju pogubljenega človeka*. Esejistično pričevanje poudarja veličino umetnika in človeka, a ne skriva pridržkov, ki jih je pisatelj imel, ko se je Mušič podpisoval brez strešic. Piko na i ali strešico na č pa postavlja Alenka Puhar in svoji *Sivi seni*

domovine. Mušič je bil vse življenje emigrant. Kot otrok je iz Bukovice moral v prvi svetovni vojni na Koroško in Štajersko, po vrnitvi je družina pred fašizmom spet bežala na Štajersko, aretirala ga je gestapo, nato je preživel zloglasno taborišče Dachau, pred preganjanjem dachavcev ob vrnitvi v Ljubljano je zbežal v Be-

skih internirancev in reševalca ujetnikov. V istih kletnih prostorih na Oberdankovem trgu v Trstu je bil zaprt tudi pisatelj Pahor. Jevnikar namreč objavlja dokumentiran članek o okoliščinah Mušičeve aretacije v Benetkah. Tako Niko Grafenauer kot Boris Pahor sta očarana ob sporočilnosti portreta v naslanjaču. Gojko

niti tudi občutljivosti drugih. Mar ga ne dojame dovolj vodilni Mušičev poznavalec Jean Clair v pričevanju *Dvajset sekund molka?* Najslabša je nekakšna samozadostnost. Dr. Trontelj je vendar poudaril, da so Mušičeve slike del svetovne dediščine, Grafenauer je podčrtal, da je Mušič glasnik tistega ustvarjalnega duha, ki ne dovoljuje omejevanja ne z idološkimi ne z etničnimi ali drugimi determinantami. Je pa osebnost, ki je tem bolj vrhunska, če se zarisuje na obzorje slovenstva, iz katerega je bil pregnan, nikoli pa ga ni do kraja zapustil. Mušič je bil tudi Parižan in Benečan. Benetke so ga sprejele v okolju Cadorina, De Pisisa, Ihlenfeldta, ob ženi slikarki Idi Cadorin Barbarigo. Nadvse poudarni je dvojni portret v monografiji. Vemo pa, da je vdova nezaupljiva do določene okolja zaradi slabih izkušenj. Za premostitev zadržanosti in dostopnejšega arhiva se je ponudil sam predsednik republike Borut Pahor, ki se je udeležil slavnostne predstavitve in na koncu tudi nastopil. Najprej je poudaril, da ima slovenska politika dolg do velikega umetnika. Tudi zaradi njegove vloge pri priznanju Slovenije. S predsednikovim posredovanjem bo le prišlo do odjuge v Benetkah, če bodo izvedenci upoštevali razloge dosedanje zadržanosti.

Zupan je ob predstavitvi dejal, da z monografijo seveda ni še konec zgodbe. Potrebna so prizadevanja za nakup razpoložljivih mojstrovih del za izpopolnitev edine Mušičeve stalne zbirke na Dobrovem. Meni, da ne Italija ne Pariz ne bosta znala dojeti bistva Zorana Mušiča. Že, morda, zelo verjetno, toda dosedanje izkušnje niso prav spodbudne. Ne gre omejevati veseljskosti Mušičevega sporočila. Treba je pozorno prisluh-

Zupan je ob predstavitvi dejal, da z monografijo seveda ni še konec zgodbe. Potrebna so prizadevanja za nakup razpoložljivih mojstrovih del za izpopolnitev edine Mušičeve stalne zbirke na Dobrovem. Meni, da ne Italija ne Pariz ne bosta znala dojeti bistva Zorana Mušiča. Že, morda, zelo verjetno, toda dosedanje izkušnje niso prav spodbudne. Ne gre omejevati veseljskosti Mušičevega sporočila. Treba je pozorno prisluh-

M. O.

Gojko Zupan, Niko Grafenauer, Alenka Puhar in Peter Skalar (foto M. Oppelt)

Dramski odsek PD Štandrež / Premiera: Štirje letni časi

Jedka zrcalna podoba izprijenih politikov

Kdor je pričakoval, da se bo ob obisku vsakoletne januarske celovečerne premiere uprizoritve dramskega odseka PD Štandrež do solz nasmejalo ob vrtoglavih komedijskih, vodvilsko uglasenih strunah, se je uštel. Letos je namreč štandreška ljubiteljska gledališka skupina, v 48. letu neprekinjenega umetniškega snovanja, na premieri v štandreški župnijski dvorani Anton Gregorčič, v soboto, 26. januarja 2013, zagrala na trpke strune satirične komedije slovenskega mojstra tovrstnega žanrskega pisanja, pisatelja, pesnika, dramaturga, gledališkega in filmskega režiserja Vinka Möderndorferja. Iz njegove obširne literarne zakladnice je izbrala komedijo *Štirje letni časi*, ki jo je stkal v devetdesetih letih prejšnjega stoletja, in jo režijsko zaupala Jožetu Hrovatu, izkušnemu igralskemu veteranu SNG Nova Gorica, ki je že osmo sezono njihov umetniški usmerjevalec. Vsebina komedije, ki jo v štandreški postaviti uvajajo kot nalašč zanjo posrečeno napisani stihji Frana Milčinskega - Ježka, je tako zelo aktualna, da bi bila lahko zasnovana v današnjih dneh. V središču pozornosti je izprijen, izredno podkupljiv poslanec, ki si je prav zaradi tega nabral veliko premoženje, hišo, vikend, luksuzne avtomobile, jadrarno letalo, podjetje z raznovrstnim, tudi sumljivim delovanjem in

menjuje svoje prepričanje kot spodnje perilo. Njegovo početje je, kot le-to, velikokrat umazano od vseh njegovih politično strateških svinjarij, na limanice katerih se nazadnje še sam ujame. Da bi se priljubil volivcem, v parlamentu predlaga, naj ustanovijo komisijo za preverjanje premoženja sodržavljanov. Na njegovo smolo je predlog sprejet in komisija se odloči prav njega najprej obiskati. Predstava se začne ravno v trenutku, ko poslanec v skrbeh skuša uničiti dokaze o korupciji in skriti vse dragocenosti, ki si jih je nabral kot darila za svojo izposojenega denarja. Tega je na lahko zafrčkal poslančev skoraj tridesetletni sin, ki mu je mar le za zabavno nočno življenje in hazardne igre. Družinsko sliko dopolnjujeta njegova ne ravno najbolj bistra in izobražena žena, ona je le "naivna, nevedna gospodinja, gospodinja pa so že po naravi neopredeljene" (kot sama pravi), in hčerka, ki je narava ni obdarovala s fizično lepoto, je pa zelo inteligentno in v studije filozofije zatopljeno osemindvajsetletno dekle z vročo željo dobiti fanta. Ob koncu sicer vse preseleti s svojim odločnim nastopom in vprašanjem, ki se zdi kot očitaloč krič današnjih mladih: kdaj bo prišel tudi zanjo pravi letni

čas?!

Režiser Hrovat je komedijo zgradil skrbno sledeč izredno natančni Möderndorferjevi dramaturški zgradbi in pri tem glavno mesto prepuštil sočnemu, z bodicami posejane mu tekstu, ki res ne potrebuje kakih dodatkov ali črtanj, le nekaj malega je krajevno obarval in trenutku, ko poslanec v takratne tolarje in marke spremenil v današnje evre. Kot vselej je dal vse od sebe, da bi bil igralcem čim bolj v oporo pri izrisovanju karakternih potez nastopajočih dramskih oseb. Situacijska komika z zamjenjavo oseb je nekako podrejena orisu nastopajočih dramskih likov, ki jim je avtor dal polnokrvno, plastično značajsko oznako. Le-to so skušali nastopajoči igralci čim bolj jasno in natančno udejanjiti. Protagonista Leopolda Ciglerja, poslanca, je v čim bolj žive značajske poteze izprijenosti, laži in podkupljivosti odel Božidar Tabaj, ki mu sicer težave z glasilkami, žal, nagajajo pri tem, da bi se govorno svobodno razživel, kot le on zna, v mihičnem izražanju, spontanah kretnjah pa je kot vselej pretanjen

komedijant in vloga se mu imenitno prilega. Ženo Amalijo, ki je prepričana, da mož dobiva darila zaradi svoje priljubljenosti, in se ji sploh ne sanja, kakšna je v resnici situacija, je zelo dosledno in prepričljivo, še posebno dobro v poudarkih Amalijine "naivnosti" ter "omejenosti" in prekomerne skrbi, da bi bila čim bolj verodostojna ob skrivanju "domačega" bogastva, izvrstno izoblikovala Daniela Puja. V usodo vdano hčerko Joniko s "krivimi nogami

sebno poredno-hudomušno), ki takoj pritegne nase gledalčevo pozornost, se je prelevil v lahkoživega, razuzdanega mladeniča, ki neodgovorno razsipava denar, ko pa bi moral pokazati vsaj malo značajske pokončnosti, se strahopetno potuhne. David Mugerli je primerno dozo humornega nadiha dal mladeniču, ki na dom dostavlja pizze in v katerega je do ušes zatreskana uboga Jonika. V tej neuslišani ljubezni si ne zna pomagati drugače, kot da dvakrat

lom v poklicnem gledališču z znanimi kostumografi prisvojila tudi znanje odbiranja primernih kostumov za razne dramske like. V zakulisju je kot že nekajkrat Šepetala Chiara Mucci. Realistično sceno, ki predstavlja bogato, s slikami obloženo dnevno sobo, sta s tehnično natančnostjo in izkušnostjo izdelala zanesljiva odrska mojstra Joško Kogoj in Franko Kogoj. Upravljanje luči in glasbe je bilo zaupano trojici mladih, Martini Marussi, Roberti Marussi in Davidu Vizintinu.

Sobotna publika, med katero je bilo kar nekaj gostov in stanovskih kolegov štandreških igralcev ter selektor letošnjega Srečanja ljubiteljskih gledaliških skupin severne Primorske, segmenta Linhartovega srečanja, igralec Gorazd Jakomini, član SNG Nova Gorica, je z zanimanjem in seveda tudi s smehom spremljala ujedljivo satirično komedijo Vinka Möderndorferja, ki so ji štandreški komedijanti skušali vliti čim ostrejši izraz, tako da so gledalci v nastopajočih komedijskih likih lahko uzrli marsikaterega politika, ki kroji usodo naših rojakov v Sloveniji, pa tudi naših sodržavljanov v Italiji, kjer je korupcija skoraj že "zakonita" in so mafijske "tolpe" prisotne povsod. Ob koncu lepega umetniškega užitka je občinstvo z dolgotrajnim ploskanjem večkrat priklicalo igralce na oder. Novo uprizoritev so lepo sprejeli tudi abonenti Abonmaja Štandrež 2012, ki so si štiri letne čase ogledali v nedeljo popoldne kot zadnjo predstavo letošnjega niza ljubiteljskih gledaliških predstav. Ob premieri je izšel ličen gledališki list z režiserjevo mislijo in mnogimi barvnimi fotografijami in podatki o odigranih predstavah v minuli sezoni.

Iva Koršič

Vanja Bastiani, Daniela Puja, Božidar Tabaj in Matej Klanjšček (foto DP)

in mozolji na obrazu" ter z govorno napako, seslanjem, in zasanjano zaljubljenim pogledom se je ob obvladovanju svoje naravne živahnosti in odločnosti, ki je pa prišla do izraza ob koncu, kot zahteva besedilo, izrazilo v živela Vanja Bastiani. Matej Klanjšček, ki je v zadnjih predstavah kot glavni protagonist pokazal neverjetno igralsko zorenje, tudi tokrat ni razočaral pričakovanj: živo, povsem prepričljivo, tudi s poudarjeno obrazno mimiko (včasih še po-

na dan naroča pizzo štirje letni časi. Posebno učinkovito odrsko sliko in komičnost ob sočasnih gibih in gestah so ustvarili Marko Brajnik, Egon Cijan in Ivan Jedrlinič kot cinično zlobna mafijska združba, ki si za dosego cilja ne pomišlja pohabljeni svojih žrtev. Mrkih obrazov, oblečeni v črna oblačila s klobuki in črnimi očali, so bili res odlični mafijci! Za njihove in druge kostume je tudi tokrat poskrbela Nevenka Tomašević, ki si je z dolgoletnim de-

Naj postane NOVI GLAS tudi tvoj glas!

Novi naročniki bodo prejeli v dar letošnjo knjižno zbirko Goriške Mohorjeve družbe, ki jo sestavljajo naslednje knjige:

- KOLEDAR GMD 2013
- Mariza Perat: GORICA - NJENE ZANIMIVOSTI IN NJEN ČAS
- Doris Jarc: SKRIVNOST NONE GENOVEFE
- Floriana Stefani, Danilo Sedmak: JADRANSKA OAZA

NAROČNINA ZA LETO 2013:

za Italijo 45,00 evrov
za Slovenijo 48,00 evrov
za inozemstvo 100,00 evrov

PODPORNA NAROČNINA: 100,00 evrov

Obiščite nas tudi na naši spletni strani www.noviglas.eu ali na:
www.facebook.com/noviglas, www.twitter.com/noviglas, www.youtube.com/noviglas